Ազգ
Azg armenian daily
20 ՄԱՅԻՍ 2004 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 92 (3015)

Թուրքական TPAO ընկերությունը հեռանում է Ադրբեջանից

Բաքվում ոչ այնքան հայտնի «Քաղաքացիական համերաշխություն» թերթը գրում է, որ թուրքական TPAO ընկերությունը հեռանում է Ադրբեջանից՝ վաճառելով «Ազերի-Չըրաղ-Գյունեշլի» նախագծում իր ունեցած բաժնեմասը, հաղորդում է ռուսական «Ռեգնում» գործակալությունը: Թերթի կարծիքով, թուրքական ընկերության հեռանալը պայմանավորված է Կիպրոսի հարցում Բաքվի դիրքորոշմամբ:

Հիշեցնենք, որ Իլհամ Ալիեւն Անկարայում ակնարկել էր Հյուսիսային Կիպրոսի չճանաչված հանրապետության ճանաչման մասին, երբ ապրիլի 24-ի՝ կղզու վերամիավորման հանրաքվեն տապալվի: Փաստորեն, Ալիեւը չկատարեց խոստումը: Ավելին՝ եվրախորհրդում ադրբեջանական պատվիրակությունը չմասնակցեց այն քվեարկությանը, որով պետք է հաստատվեր կամ մերժվեր Կիպրոսի թուրքերի առանձին մասնակցությունը ԵԽԽՎ աշխատանքներին: Սա Թուրքիայում բողոքի ալիք բարձրացրեց ընդդեմ Բաքվի իշխանությունների:

Տակավին հավաստի չէ, արդյոք թուրքական ընկերությունը հեռանո՞ւմ է Ադրբեջանից: Սակայն փաստ է, որ վերջին տարիներին թուրքական մի շարք ընկերություններ լքել են Ադրբեջանի շուկան՝ պատճառաբանելով այս երկրում առկա ոչ բարենպաստ իրավական դաշտը բիզնեսի համար: Հիշեցնենք նաեւ, որ վերջերս Ադրբեջանում իր մասնաճյուղը փակեց բրիտանական հեղինակավոր HSBC բանկը:

Հանդիպել են Հայաստանի եւ Թուրքիայի խորհրդարանների նախագահները

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
Ստրասբուրգ

Պատմության մեջ առաջին անգամ երեկ՝ Եվրոպայի խորհրդում հանդիպեցին Հայաստանի եւ Թուրքիայի խորհրդարանների նախագահները: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են հայ-թուրքական հարաբերությունների ներկա վիճակը, դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման անհրաժեշտությունը, Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորման հարցում Թուրքիայի դիրքորոշումը, Ցեղասպանության ճանաչման հետ կապված խնդիրները եւ հայ-թուրքական երկխոսությունը զարգացնելու անհրաժեշտությունը: Երկխոսության զարգացման եւ շարունակման պատրաստակամություն է հայտնել Թուրքիայի Ազգային ժողովի նախագահ Բյուլենթ Արընչը: Բայց միայն այն դեպքում, եթե Հայաստանի Հանրապետությունը Թուրքիայից տարածքային ակնկալիքներ չունենա: Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորման հարցում գոնե մի քիչ անկողմնակալություն ցուցաբերելու Արթուր Բաղդասարյանի խնդրանքին Արընչն ընդունել է եւ ասել, որ դա եւս հնարավոր է, եթե Հայաստանը տարածքային պահանջ չունենա Թուրքիայից: Արթուր Բաղդասարյանը հավաստել է, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականության օրակարգում նման հարց ներկայումս չկա եւ խոսքը հարաբերությունների ընդհանուր փաթեթային իմաստով հայ-թուրքական հարաբերություններին անդրադարձ կատարելու մասին է:

Տես ► էջ 3

ՎՐԱՍՏԱՆ

Ծալկայի շրջանում մտցվել է անձնագրային ռեժիմ

Վրացական «Մզե» հեռուստաընկերությամբ Ծալկայի շրջանի նախկին ղեկավար Էդգար Խվիստիանին կրկին հայտարարել է, որ շրջանի հայ բնակչությունը զինված է: Միեւնույն ժամանակ Քվեմո Քարթլիի դատախազ Բադրի Ջիկիան նշել է, որ Ծալկայի հայերի մոտ զենք լինելու մասին տեղեկություններ ինքը չունի, հաղորդում է «Ա-ինֆո» գործակալությունը:

Նախօրեին Ծալկա ժամանած Վրաստանի ներքգործնախարար Գեորգի Բարամիձեն, վերադառնալով Թբիլիսի, շրջանում անձնագրային ռեժիմ մտցնելու հրաման է արձակել: Հիշեցնենք, որ շրջանում է տեղաբաշխված նաեւ Վրաստանի ՆԳ ներքին զորքերի 150 հոգանոց մի ստորաբաժանում, որի առաքելությունն է կանխել հայ-աջարական հնարավոր բախումները: Մայիսի 9-ին հայերի եւ վերաբնակեցված աջարների միջեւ գրանցվել էր հերթական միջադեպը, տուժել էին ծեծկռտուքին մասնակից տասնյակ մարդիկ:

Աջարիայի ազգայնականները ստիպեցին Արմեն Գեւորգյանին հրաժարական տալ

Աջարիայի հայերի միության (ԱՀՄ) գրասենյակ է այցելել բաթումցի հայերից Արսեն Դուրիխանյանը եւ իշխանավարության ժամանակավոր կառավարության անունից պահանջել, որ ԱՀՄ ղեկավար Արմեն Գեւորգյանը հրաժարական տա զբաղեցրած պաշտոնից, հաղորդում է «Ա-ինֆո» գործակալությունը: Գեւորգյանը Աջարիայի հաջողակ գործարարներից է, մեծապես աջակցել է տեղի հայությանը, հայկական եկեղեցուն, դպրոցին եւ բարի համբավ ունի վիրահայության շրջանում:

Գեւորգյանն անմիջապես ուղեւորվել է Թբիլիսի եւ Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Վան Բայբուրթյանի հետ խորհրդակցելուց հետո որոշել հրաժարական տալ: Գեւորգյանը եղել է Ասլան Աբաշիձեի կողմնակիցներից եւ նույնիսկ «Ռոյտերի» վերջին օրերին շարունակում էր հայտարարել, որ Աբաշիձեն Աջարիայի հայերի նկատմամբ եղել է բարյացակամ, օգնել նրանց շատ եւ շատ հարցերում:

Տնտեսագետ Մամնոհան Սինկխը Հնդկաստանի վարչապետ

Սոնյա Գանդին թեեւ չդարձավ «թագավոր», սակայն որոշապես նա էր «թագադիրը» տնտեսագետ Մամնոհան Սինկխի վարչապետի պաշտոնում նշանակելու գործում: Սպանված նախկին վարչապետ Ռաջիվ Գանդիի այրին, հակառակ Ազգային կոնգրես կուսակցության միլիոնավոր անդամների պահանջին, մինչեւ վերջ մերժեց վարչապետի պաշտոնը ստանձնել եւ, ինչպես հավանական էինք համարել մեր երեկվա թերթում, փոխարենն առաջարկեց 1991 թ. երկրի ֆինանսների նախարար եւ Հնդկաստանի տնտեսական բարենորոգության ղեկավար Սինկխի թեկնածությունը:

Երեկ երեկոյան Հնդկաստանի նախագահն ընդունեց Մամնոհան Սինկխի թեկնածությունը եւ նրան առաջարկեց կազմել երկրի ապագա կառավարությունը: Նորանշանակ վարչապետը, ըստ քաղաքական վերլուծաբանների, կաբինետը կազմելու գործում դժվարությունների է հանդիպելու: Ինչպես հայտնի է, Հնդկաստանի կոմունիստական կուսակցությունն առաջարկել է Ազգային կոնգրես կուսակցության հետ կոալիցիոն կառավարություն կազմել՝ նկատի ունենալով իր ձայների քանակը խորհրդարանում: Առաջարկն ընդունվել է: Սակայն, միաժամանակ, նորանշանակ վարչապետը երդվել է շարունակել տնտեսական ռեֆորմները եւ այդ թվում՝ երկրի արդյունաբերական գլխավոր օբյեկտների սեփականաշնորհումը, ինչին դեմ են կոմունիստները:

Ադրբեջանում ձերբակալվել է հայկական անձնագրեր պատրաստող խումբ

ԲԱՔՈՒ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս Բաքվում ձերբակալվել է հանցախումբ, որը պատրաստում էր կեղծ հայկական անձնագրեր, որոնք Ադրբեջանի քաղաքացիներն օգտագործում էին, որպեսզի արտասահմանում ապրելու հնարավորություն ստանան: Կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի վարչությունում ԱԹՎ հեռուստաընկերությանը հայտնել են, որ ձերբակալվել են Սումգայիթի բնակիչներ Ցավեր Միրզոեւը, Էթիբար Թափթիգովը եւ բաքվեցի Քենուլ Ռուստամովան, որոնք կասկածվում են ադրբեջանցիների համար, որոնք ցանկանում են իբրեւ հայեր արտասահման տեղափոխվել մշտական բնակության, կեղծ փաստաթղթեր պատրաստելու մեջ: Ձեռք բերելով այդպիսի փաստաթղթեր, ադրբեջանցիները մեկնում են արտասահման, որտեղ խոսում են Ադրբեջանում իրենց իրավունքների խախտումների եւ այնտեղ ապրելու անհնարինության մասին: Մինչ օրս հանցախմբի անդամների կողմից կեղծ փաստաթղթեր են պատրաստվել մի քանի մարդկանց համար, որոնցից նրանք դրա դիմաց վերցրել են 5000-ական ԱՄՆ դոլար: Ձերբակալվածները լրիվ խոստովանել են իրենց մեղքը: Նրանց գրասենյակից հայտնաբերվել են տասնյակ կեղծ փաստաթղթեր: Փաստի առթիվ հարուցված է քրեական գործ: Բաքվի «525» թերթը հիշեցնում է, որ նախկինում եւս շատ ադրբեջանցիներ, որոնք ցանկացել են տեղափոխվել եվրոպական երկրներ, ներկայացել են իբրեւ հայեր: Միգրանտների իրավաբանական օգնության կենտրոնի ղեկավար Ալիովսաթ Ալիեւը ավելի վաղ «525» թերթին տված հարցազրույցում նշել էր, որ վերջին տարիներին այդ դեպքերը ավելի են շատանում:

24 զոհ եւ 62 վիրավոր պաղեստինցի ցուցարարների շարքերում

Գազայի հատվածի խորքերը ներխուժած իսրայելական զորքի ավերիչ շարժումների դեմ երեկ ցույց էր կազմակերպվել Գազա քաղաքում: Խաղաղ, բայց կատաղի ցույցը կեսօրվա մոտ ընդմիջվեց իսրայելական բանակի ուղղաթիռների եւ հրասայլերի կրակից: Ցույցի կազմակերպիչ Ֆաթահ շարժման վկայությամբ, ուղղաթիռներից մեկի հրթիռն ուղղակի հարվածել է ցուցարարներին, որոնց շարքում երեկոյան տվյալներով կան 24 զոհ եւ 62 վիրավոր: Զոհերի եւ վիրավորների թվում են դպրոցահասակ երեխաներ: Իսրայելցիների ասելով, ոչ թե ուղղաթիռի հրթիռն է պատճառել մարդկային այդքան կորուստ, այլ հրասայլերից մեկից արձակված արկը, որն ուղղված է եղել մի լքված տան վրա (ենթադրություն կա, որ հրասայլն իսրայելական չէր...):

Գիշերը եվրոպական տարբեր կառույցներ համարձակվեցին ուժգնորեն դատապարտել իսրայելական բանակի գործողությունները խաղաղ բնակչության եւ ցուցարարների դեմ:

ԱՄՆ ՊԵՏՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒԹՅԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑ

«Հայաստանի գործելակերպը մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտում մնացել է անբավարար»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Հայաստանի կառավարության գործելակերպը մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտում մնացել է անբավարար», այսպիսի գնահատական է տրվում ԱՄՆ Պետքարտուղարության մայիսի 17-ին հրապարակված զեկույցում:

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, ի տարբերություն ամեն տարի փետրվարին հրապարակվող զեկույցի, որում ներկայացվում է 196 երկրներում տիրող իրավիճակը, հիշյալ զեկույցում ներկայացված են միայն այն 101 երկրները, որոնք խնդիրներ ունեն մարդու իրավունքների, ժողովրդավարության, մամուլի ազատության հարցերում:

Ռադիոկայանի կողմից թարգմանաբար ներկայացված զեկույցում մասնավորապես նշվում է, որ Հայաստանի Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը վերընտրվել է վիճահարույց ընտրություններում, որոնք աղճատված էին բազմաթիվ լուրջ խախտումներով: Արդյունքում, ընտրությունները չեն համապատասխանել միջազգային չափանիշներին: Անվտանգության ծառայությունների որոշ աշխատակիցներ մարդու իրավունքների խախտումներ են թույլ տվել: Տեղեկություններ կան հիմնավոր ձերբակալությունների եւ կալանումների մասին: Մարդիկ մինչեւ դատարան երկար ժամանակ պահվում են մեկուսարաններում: Կալանավայրերի բարեփոխումն իրականացվում է, սակայն պայմաններն այդտեղ հիմնականում մնում են անբավարար: Հայաստանցի դատավորները ճնշման են ենթարկվում գործադիր իշխանությունների կողմից, իսկ նրանցից ոմանք կաշառված են: Որոշ սահմանափակումներ կան մամուլի ազատության, միավորումներ կազմելու, ժողովներ գումարելու եւ դավանանքի բնագավառում:

Ռադիոկայանի տեղեկացմամբ, զեկույցը պետք է ներկայացվեր ավելի վաղ, սակայն Պետքարտուղարությունը հետաձգել էր կապված իրաքցի բանտարկյալների կապակցությամբ ԱՄՆ-ում բարձրացած աղմուկի հետ: Ըստ նույն աղբյուրի, զեկույցում ժողովրդավարական զարգացումների առումով խնդիրներ ունեցող երկրների թվում են նաեւ Հայաստանի անմիջական հարեւան Վրաստանն ու Ադրբեջանը: Սակայն զեկույցը ներկայացնելիս ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Ռիչարդ Արմիթեյջն իր ելույթում որոշակի վերապահում է արել Վրաստանի համար, նշելով, որ «Վրաստանի ժողովրդի վաստակն է, որ երկիրը խաղաղ ճանապարհով գնաց դեպի ժողովրդավարություն»:

ՊԱՇՏՈՆԻ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐ

Կրկեսային խաղեր ներքաղաքական կյանքում

Ձեւայանի պաշտոնի հավակնորդին կրկեսի տնօրեն են նշանակում

Մշակույթի նոր նախարար եւ «Օրինաց երկիր» կուսակցության նոր անդամ Հովիկ Հովեյանը պետկրկեսի տնօրեն է նշանակել «Օրինաց երկիր» կուսակցության մեկ այլ անդամի՝ ճարտարապետական համալսարանի շրջանավարտ Անդրեաս Արամյանին, որը նախկին նախարար Թամար Պողոսյանի խորհրդականն էր:

Պարոն Արամյանն արմատներով Ջավախքից է, եղել է «Հաղթանակ» զբոսայգու հարեւանությամբ գտնվող «Զվեզդա» հյուրանոցի տնօրենը: Վերջերս Երեւանում ստեղծվեց «Վիրահայերի միություն» կազմակերպությունը, որն իր շարքերում ներառում է Հայաստանում բնակվող, արմատներով Վրաստանից մեր հայրենակիցներին:

«Վիրահայերի միությունն» ունի երկու համանախագահ՝ Տաճատ Վարդապետյան (Երեւանի նախկին փոխքաղաքապետ Վարդան Վարդապետյանի հորեղբորորդին է) եւ Անդրեաս Արամյան: Եթե հիշում եք, կազմակերպության հիմնադիր համագումարում, որը լայնորեն լուսաբանվեց հեռուստատեսությամբ, ներկա էր նաեւ Հայաստանում Վրաստանի

Նախկին դեսպան Նիկոլոզ Նիկոլոզիշվիլին: Վերջինս ընթերցեց արդեն նախկին նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի ուղերձը կազմակերպության մասնակիցներին:

Վրաստանում նոյեմբերին կայացած եւ չեղյալ հայտարարված խորհրդարանական ընտրությունների նախօրեին Արամյանը մեկնեց Ջավախք՝ մասնակցելու Շեւարդնաձեի կուսակցության հաղթանակի գործին:

Արամյանը, բացի Վրաստանից, ներգրավված էր Հայաստանի ներքաղաքական գործընթացներում նույնպես: Մասնակցում էր խորհրդարանական ընտրություններին: Որքան էլ տարօրինակ թվա (հաշվի առնելով ջավախահայերի մենթալիտետը՝ ամենուր լինել կողք-կողքի), արմատներով ջավախեցի Արամյանը ոչ թե «Հզոր հայրենիքի», այլ «Օրինաց երկրի» անդամ է: Այս կուսակցության առաջնորդ, ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, նախընտրական շրջանում փորձելով շահել Հայաստանում բնակվող վիրահայության քվեները, կուսակցական շարքերը համալրեց ջավախահայերով:

Յուրաքանչյուր աշխատանք իր գինն ունի: Պարոն Արամյանը, ըստ «Ազգի» ունեցած տեղեկությունների, հավակնություններ է ունեցել դառնալու Վրաստանում Հայաստանի դեսպան: Առայժմ դա իրականություն չի դառնում, փոխարենը՝ Արամյանը նշանակվում է պետկրկեսի տնօրեն:

Մշակույթի նախարար Հովիկ Հովեյանն այս նշանակման հետ ուղղակի կապ չունի. մինչեւ պետկրկեսի տնօրեն նշանակելու հրամանագիր ստորագրելը բանաստեղծ Հովեյանը ճարտարապետ Արամյանին չէր էլ ճանաչում: Խնդիրը վերաբերում է հայաստանյան ներքաղաքական կյանքին, երբ որեւէ պաշտոն ստանալու համար առաջնայինը կուսակցական պատկանելությունն է: Դրա օրինակը հենց Հովեյանի պարագան է. անկուսակցական բանաստեղծը նախարարի պաշտոնը ստանձնելու համար ստիպված եղավ մեկ-երկու օր առաջ անդամակցել «Օրինաց երկրին»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ԾԻԾԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴՈՒՄ

Հայաստանում նշվեց Պոնտոսի հույների 1915-1922 թթ. ցեղասպանության օրը

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Մեծ եղեռնի հուշահամալիրի հավերժական կրակի մոտ ոգեկոչվեց Պոնտոսի հույների 1915-1922թթ ցեղասպանության անմեղ զոհերի հիշատակը:

«Թուրքական գազանության հետեւանքով Պոնտոսում զոհվեցին 300 հազար հույն, իսկ 400 հազարը տեղահանվեցին իրենց բնակավայրերից ու ապաստանեցին Հայաստանում, Վրաստանում եւ Հունաստանում: Այս ցեղասպանությունը համընկավ Հայոց ցեղասպանության հետ, դրանց հետեւանքով վերջ դրվեց հայերի եւ հույների ներկայությանը Փոքր Ասիայի տարածքում, որտեղ այսօր մեր կորցրած՝ հայրենիքներն են: Պատմական ողբերգության ընդհանուր ճակատագիրն այժմ կապում է մեր ժողովուրդներին սերտ համագործակցությամբ ու համերաշխությամբ», արարողության ժամանակ նշեց ՀՀ-ում Հունաստանի դեսպան Անտոնիոս Վլավիանոսը: Դեսպանը հայտարարեց, որ հայ եւ հույն նահատակների հիշատակը երբեք չի մոռացվի եւ ավելացրեց, որ ցեղասպանությունները ճանաչված դարձնելու համար միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում կներդրվեն համատեղ ջանքեր եւ հիմնական խնդիրը կլինի նոր ոճիրները կանխելը: Ա. Վլավիանոսի խոսքերով, Պոնտոսում հույների եղեռնն առայժմ ճանաչել է միայն Հունաստանը եւ այն չի դիտարկում որպես արտաքին քաղաքականության հարցերից մեկը: Նա նկատեց, որ նման քաղաքականություն որդեգրել է Հայաստանը, եւ այդ գործում ունի մեծ առաջընթաց՝ Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչվել է բազմաթիվ երկրների կողմից: Հունաստանի խորհրդարանը ճանաչել է Հայոց ցեղասպանությունը, համապատասխան որոշում է ստորագրել նաեւ երկրի նախագահը: Հայկական իշխանությունների կողմից Պոնտոսում իրականացված ցեղասպանության չճանաչումը այսօր Ա.Վլավիանոսը բացատրեց հունական կողմի պաշտոնապես չդիմելու հանգամանքով:

Նա խորին շնորհակալություն հայտնեց հայ ժողովրդին հույն նահատակների հիշատակին Մեծ եղեռնի հուշահամալիրում հարգանքի տուրք մատուցելու համար եւ նկատեց, որ հարգանքը փոխադարձ է՝ Հունաստանում եւս չի մոռացվում Հայոց ցեղասպանության օրը:

Արարողությանը հիշատակի խոսք ասացին նաեւ Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյանը, Հայաստանում հունական հասարակական կազմակերպությունների միության նախագահ Նիկոլայ Ֆեոֆանովը, Հայաստան-Հունաստան ընկերության նախագահի տեղակալ, Արմավիրի թեմի առաջնորդ Սիոն եպիսկոպոս Ադամյանը:

Ընդդիմադիր, բայց ոչ՝ ընդատյաց

Հայաստանը բոլորիս տունն ու ընտանիքն է

«Լրագրությունը վաղուց համարվում է ամենավտանգավոր մասնագիտություններից մեկը: Սա, ցավոք, արդեն իրողություն է նաեւ Հայաստանում: Սա՛ է մտահոգիչը». «Լրագրողներն ամենախոցելին են» («Ազգ», 8 ապրիլի, 2004 թ.) խմբագրականի վերջին պարբերությունն է, որը մտորելու տեղիք է տալիս: Մտորում, որին մեկնություններ են հաջորդում, ցավոք, եւ... մեղադրանքներ:

Որ լրագրողի մասնագիտությունն ամենավտանգավորներից է, իրողություն է (իսկապես՝ վաղուց), «կողմ» ու «դեմ» լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների դեմ կատարվածը դատապարտելի է, միանշանակ է, բայց որ մեր օրերում լրագրողներից ոմանք «փետերը» հաճախ են գցում («համարձակորեն») երբեմն իրենց իսկ խրտնեցրած «գոմշի» պոզին եւ հետո աղաղակում «գոմշի» վայրագության մասին, այդ էլ, ցավոք...

Խոսքս մասնավորապես վերաբերում է հեռուստալրատվությանը (ոչ ընդդիմադիր): Նյարդերդ հաճախ տեղի են տալիս, երբ հաղորդավարն իր «հեղինակային» մենաշնորհին է համարում ներկայացվող տեքստի (առանձնապես «յուղոտ» պատառների) մատուցումը «համեմել» դեմքի քամահրալից արտահայտությամբ ու խոսքի ծաղրալից հնչերանգով:

Մի՞թե հաղորդավարին վերապահված է քաղաքական շոումենի միսիա, մի՞թե իր «խիզախության» ու «անհատականության» ընդգծման համար նա բարոյական (էլ չասած՝ ի կոչումե) իրավունք ունի ընդամենը ծխացող կրակի վրա ոչ միայն յուղ լցնելու, այլեւ համընթաց քամի ապահովելու...

Ռուսական հեռուստատեսության հանրահայտ Կասյան, որի պրոֆեսիոնալիզմը, անկասկած, վիճարկելի չէ, ինչո՞վ է տուժում, որ դիմախաղով անձնական վերաբերմունքը չի ընդգծում, թե՞ նա պակաս քաղաքական հասունություն ունի: Անհատների, քաղաքական ու կուսակցական գործիչների, իշխանավորների ու ընդդիմադիրների դիրքորոշումներն ու գաղափարախոսությունները կարող են լինել անընդունելի, վիճարկելի, մերժելի, դատապարտելի, բայց, կարծում եմ, երբեք ոչ՝ ծաղրելի, տնազի առարկա հեգնելի...

Սիրում ենք խոսել մեր իրավունքներից, լրագրողների կամա թե ակամա անպաշտպանվածությունից: Եվ ճիշտ ենք անում, որովհետեւ լրագրողն ամենի հետ է ու ամենի կողքին, իրադրություններ ու միջավայրեր, որտեղ անկանխատեսելի են «կլիմայական» կտրուկ տատանումները, որտեղ հանրության խոնարհ մի հատվածը մեկեն կարող է վերափոխվել անկառավարելի ամբոխի, որտեղ իր հայտնվելը («ինքը խոթելը») անցանկալի է...

Բայց մի անգամ էլ լրագրողական ողջ ընտանիքով ծուռ նստենք ու շիտակ խոսենք. արդյոք մեր բարոյական նկարագրով ու խոսքի էթիկայով մի՞շտ ենք մնում մեր կոչման բարձրության վրա, կարողանո՞ւմ ենք հստակ տարանջատել անձին ու գաղափարակրին, մի՞շտ ենք հիշում, որ իշխանությունն ընդդիմություն վիհի երկու կողմերում էլ մենք ենք ու մերոնք, մեր մարդկային, քաղաքացիական, մասնագիտական տեսակը կասեցնո՞ւմ է մեզ, որ վիհի մեջ պայթուցիկներ չնետենք...

Մայրաքաղաքի թերթային հրձիգների բառաֆոնդը մի այլ խոսակցության նյութ է: Ընդդիմությունն ու ընդդիմադիր մամուլը երկրի զարգացման գրավականներից են: Ընդդիմադիր, բայց ոչ՝ ընդատյաց: Մոլորություն չունենանք կարծելու, թե խոսքով, գրչով կամ... միմիկայով կրքեր բորբոքելն օժտվածության շողարձակում է: Դա ընդամենը սատանայական խաբկանք է: Հիշենք մի ընտանիք թեկուզ, որտեղ տուրուդմփոցներով ու լուտանքներով խաղաղություն հաստատված լինի: Իսկ Հայաստանը բոլորիս տունն ու ընտանիքն է...

Ունկնդիր լինենք մեր բանականությանը եւ փորձենք մեր մասնագիտության արտոնման սահմաններում վիհի վրայով կամուրջներ նետել: Այրելն ամենահեշտն է...

ԼԵՆԱ ՀՈՎԱՆԵՍՅԱՆ

«Համայնք» ամսագրի խմբագիր

Գորիս

Պատմական ժողովրդագրությանը նվիրված առաջին գիտաժողովը

Գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատմության ինստիտուտը հայագիտական միջազգային համաժողովից մեկ ամիս անց, անցյալ տարվա նոյեմբերին հրավիրեց «Հայոց հին պատմության հիմնահարցեր» գիտաժողովը, իսկ այս տարվա հունիսի 17-18-ը կանցկացնի պատմական ժողովրդագրությանը նվիրված գիտաժողով՝ նվիրված 1904 թվականի Սասունի ապստամբության 100-ամյակին:

«Հայ իրականության մեջ պատմագիտության կարեւոր բնագավառներից մեկին՝ պատմական ժողովրդագրությանը նվիրված առաջին գիտաժողովը տեղի կունենա, որի անհրաժեշտությունը չափազանց մեծ է: Հայոց պատմությունն ի սկզբանե խեղաթյուրվել է ամենից առաջ պատմական ժողովրդագրության տեսանկյունից: Ժողովրդագրական զարգացումների ամբողջ շղթան ուսումնասիրելը մեզ համար քաղաքական նշանակություն ունի», ասաց պատմության ինստիտուտի տնօրեն Աշոտ Մելքոնյանը:

Հին Հայաստանի ժողովրդագրական պատկեր, հայ ժողովրդի կազմավորման ընթացք, եկվորությա՞ն, թե՞ բնիկության հիմնախնդիր, Ուրարտու պետության էթնիկ բնութագիր, այս հարցերի կողքին կքննարկվեն շատ այլ հարցեր, որոնց վերաբերյալ զեկուցումներ կկարդան անվանի հնագետներ, պատմաբաններ, ազգագրագետներ:

Գիտաժողովի կարեւորագույն խնդիրներից մեկը հին եւ միջնադարյան, նոր եւ նորագույն հայոց պատմության էթնիկ հիմքի վերհանումն է, հստակորեն ցույց տալու համար, որ հայերն այս տարածաշրջանում ի սկզբանե գերակշռող էթնիկ տարրն են եղել: Պրն Մելքոնյանն ավելացրեց, որ անկախ տարածաշրջանում տեղի ունեցած ոչ հայանպաստ էթնոգործընթացներից, հայերը մշտապես գերակշռող դեր են ունեցել եւ Հայկական լեռնաշխարհի պատմության ու մշակույթի հիմնական կրողն են, ինչն ամեն գնով փորձում են հերքել ադրբեջանցի եւ թուրք պատմաբանները: Պատահական չէ, որ այսօր Ադրբեջանում պետական ամենաբարձր մակարդակով հնչում են հայտարարություններ, թե հայերն առհասարակ պետականություն չեն ունեցել: Հայկական լեռնաշխարհի էթնիկ դաշտը, որը նրանք կասկածի տակ են դնում, թուրքերը բերում հասցնում են մինչեւ 1915 թվականի ցեղասպանության շրջանը:

Գիտաժողովի նյութերի հիման վրա կստեղծվի Հայաստանի պատմական ժողովրդագրության դասագիրք՝ մեզանում մոռացված այս կարեւոր բնագավառը ճանաչելի դարձնելու համար:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հայաստանում կստեղծվի անկախ փորձագիտական կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը եւ ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանը մայիսի 19-ին ստորագրեցին Թմրամիջոցների հսկողության եւ իրավապահ ոլորտում համագործակցության մասին միջկառավարական նամակ-համաձայնագրի լրացումը:

Համաձայնագիրը ստորագրվել է դեռեւս 2001 թ. հունիսի 11-ին: Լրացմամբ ԱՄՆ կառավարությունը ՀՀ կառավարությանը լրացուցիչ տրամադրելու է 2.158.000 ԱՄՆ դոլար՝ ներառյալ տեխնիկական աջակցությունը, ԱՄՆ պետական գերատեսչությունների միջոցով կազմակերպվող ուսումնական դասընթացները եւ Պետքարտուղարության կողմից գնվող սարքավորումները: Լրացուցիչ ֆինանսավորումը տրամադրվում է իրավապահ մարմինների աշխատողների ուսումնական կենտրոնների առարկայական ծրագրերի մշակման, դատաքննչական լաբորատորիայի ստեղծման, մարդկանց վաճառքի դեմ պայքարի, տարածքային համակարգչային ցանցի ստեղծման ծրագրերին:

ՀՀ գլխավոր դատախազը հատկապես կարեւորեց Հայաստանում նախադեպը չունեցող դատական փորձաքննությունների անկախ կենտրոնի ստեղծման ծրագիրը: Այն նախատեսված է իրականացնել ընթացիկ տարվա ընթացքում: Կենտրոնի կազմում նախատեսվում է ստեղծել քրեագիտական փորձաքննությունների վարչություն, դատաբժշկական փորձաքննությունների ծառայություն, արդյունաբերական ապրանքների, սննդամթերքի փորձաքննության վարչություն, աշխատանքն ապահովող ընդհանուր վարչություն: Աղվան Հովսեփյանը նշեց, որ փորձագիտական կենտրոններ են գործում ոստիկանության, ռազմական ոստիկանության, արդարադատության նախարարության համակարգերում, սակայն խորհրդային ժամանակներից ժառանգություն մնացած այդ հաստատությունները տեխնիկական հագեցվածության, անհրաժեշտ մասնագետների բացակայության եւ այլ պատճառներով ունակ չեն բավարարել այսօրվա պահանջները:

Ավազակային հարձակում

Մայիսի 18-ին, 9.05-ին ոստիկանության Նոր Նորքի բաժին հաղորդում է ստացվել, որ Նորքի 5-րդ զանգվածի 8 շենքի մոտ ավազակային հարձակում է կատարվել: Դեպքի վայր մեկնած օպերատիվ խումբը պարզել է, որ ժամը 9.00-ին նշված շենքի բնակիչներ՝ ամուսիններ Սիլվա Մ.-ն եւ Վոլոդյա Հ.-ն իրենց փեսայի հետ նստելով անձնական օգտագործման «Գազ-24» մակնիշի ավտոմեքենան, ցանկացել են ուղեւորվել ոսկու շուկա: Այդ պահին անսպասելիորեն շենքի բակ է մտել BMW մակնիշի սեւ ավտոմեքենա, 4 դիմակավորված անձինք զինված ավտոմատով եւ ատրճանակներով, իջնելով մեքենայից՝ հարձակվել են նրանց վրա ու զենքի սպառնալիքով մեքենայից հափշտակել են 2 պայուսակ, որոնց մեջ եղել են 31 մլն 350 հազար դրամի ոսկյա զարդեր: Դեպքի հանգամանքները պարզվում են, Նոր Նորքի քննչական բաժնում հարուցվել է քրեական գործ, կատարվում է նախաքննություն:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԴ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Apple Macintosh համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Եվրամիությունը ճնշում է բանեցնելու ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի վրա

Ալիեւը Եվրահանձնաժողովին խնդրել է Ղարաբաղում ստանձնել դիտորդի գործառույթներ

Մայիսի 18-19-ը երկօրյա այցով Բրյուսելում էր Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը: Նա Եվրամիության (ԵՄ) եվրահանձնաժողովի նախագահ Ռոմանո Պրոդիի, ԵՄ ընդլայնման հարցերով հանձնակատար Գյունտեր Վերհոգենի, արտաքին քաղաքականության եւ անվտանգության հարցերով ԵՄ գերագույն հանձնակատար Խավիեր Սոլանայի հետ քննարկել է Ադրբեջան-ԵՄ երկկողմ հարաբերությունները, «Ընդլայնված եվրոպա-նոր հարեւաններ» նախաձեռնությունը, կասպյան էներգակիրների արտահանման խնդիրները, ինչպես նաեւ Եվրամիության դերը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում:

Պրոդին, ինչպես հաղորդում է ԵՄ պաշտոնական լրատու «Օբզերվեր» պարբերականը, ասել է, որ եվրոպան անհանգստացած է ղարաբաղյան հարցի կարգավորման ձգձգմամբ: «Մենք անելու ենք հնարավորը՝ կարգավորելու այդ հակամարտությունը: Մենք չենք ցանկանում խառնվել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի գործերին, մենք չենք ցանկանում նրանց անհանգստացնել, բայց նրանց վրա ճնշում ենք բանեցնելու, որովհետեւ նրանք են ներգրավված (հակամարտության կարգավորման միջնորդի դերում), բայց արդյունքներ չկան», ասել է Պրոդին:

Պրոդին նշել է, որ ԵՄ-ը կարող է օգնել արագացնելու ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորումը: ԵՄ-ը չի կարող կարգավորման իր առաջարկությունը ներկայացնել այս փուլում, քանի որ կողմերը չեն առաջարկել ներգրավվելու կարգավորման գործընթացում, ասել է եվրահանձնաժողովի նախագահը:

Եվրամիությունը չի թաքցնում իր հավակնությունները՝ առավել ակտիվ դերակատարություն ունենալ Անդրկովկասում, մասնավորապես այս տարածաշրջանում առկա հակամարտությունների կարգավորման հարցում: Վերջերս ԵՄ Եվրախորհրդարանը ներկայացրել էր Անդրկովկասի վերաբերյալ մի զեկույց: Զեկույցի հեղինակ Պեր Գարտոնն առաջարկում էր ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հիպոթետիկ մի տարբերակ, ըստ որի հայկական ուժերը դուրս են բերվում ադրբեջանական 5 շրջաններից, որի դիմաց Բաքուն ապաշրջափակում է Բաքու-Նախիջեւան-Երեւան երկաթգիծը: Ու թեեւ հայկական կողմը կտրականապես անընդունելի համարեց այս տարբերակը, պաշտոնական Բաքուն շարունակում է այն առաջ տանել՝ շրջանների թիվը 5-ից հասցնելով 7-ի:

Իլհամ Ալիեւը, որ մոտ մեկ շաբաթ առաջ Նախիջեւանից Հայաստանին սպառնում էր ռազմական գործողություններով, Բրյուսելում խաղաղասեր նախագահ է ներկայացել: Ադրբեջանի նախագահը Եվրամիությանը հորդորել է ավելի ակտիվ դեր խաղալ եւ ներգրավվել ղարաբաղյան կարգավորման հարցում: «Ադրբեջանը նպատակ ունի շարունակել ղարաբաղյան կարգավորման իր խաղաղասեր քաղաքականությունը, բայց միեւնույն ժամանակ կարգավորումը պետք է հիմնված լինի Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության, միջազգային օրենքների պահպանման հիմքի վրա», ասել է Ալիեւը:

Ադրբեջանի ղեկավարությունը դիմել է օժանդակելու ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործընթացին: Ըստ «Ռոյթեր» գործակալության, Ալիեւը Եվրահանձնաժողովին (ԵՄ գործադիր մարմինն է- խմբ.) խնդրել է Ղարաբաղում ստանձնել դիտորդի գործառույթներ: Թե ինչ է ենթադրում «դիտորդի գործառույթներ» նախաձեռնությունը, «Ռոյթերը» չի մանրամասնում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԺԱՆ ԼԵՄՅԵՐԻ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

Եվրոպական բանկը չի մասնակցելու Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարությանը

Սակայն կնպաստի միջին բիզնեսի զարգացմանը Հայաստանում

Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի (ՎԶԵԲ) նախագահ Ժան Լեմյերի կարծիքով Հայաստանում առաջընթաց կա, բայց կան նաեւ դժվարություններ: Զարգացման մակարդակը Հայաստանում ցածր է, իսկ աղքատությունը՝ տարածված: ՎԶԵԲ-ի գործունեության նպատակը Հայաստանում մասնավոր հատվածի զարգացմանը նպաստելն ու նոր աշխատատեղերի ստեղծումը խթանելն է: Բանկի Հայաստանում գործելու երկրորդ ուղղությունը, որի մասին երեկ

«Արմենիա» հյուրանոցում հրավիրած մամուլի ասուլիսի ժամանակ տեղեկացրեց նրա նախագահը, հիպոթեկային ֆինանսավորումն է: Շարունակվելու են ընդլայնվել կապերը բանկային համակարգի հետ: Ողեգրվելու են նոր մեխանիզմներ: Մասնավորապես իրականացվելու են 0,5 մլն դոլարից մինչեւ 2 մլն դոլար երկարաժամկետ վարկային ծրագրեր: ՎԶԵԲ-ի վարկային աջակցությունն ուղղվելու է միջին բիզնեսին, գլխավորապես արտադրողներին: Դրանք կլինեն նախեւառաջ գյուղատնտեսության, ինչպես նաեւ բարձր տեխնոլոգիաների, հանքարդյունաբերության, զբոսաշրջության, առեւտրի ոլորտների ընկերությունները: Վարկավորումն իրականացվելու է հայկական բանկերի միջոցով:

Այն հարցին, թե ինչքա՞ն են Հայաստանում եվրոպական բանկի վարկերի ծավալները, Ժան Լեմյերը պատասխանեց, որ անցյալ տարի ներդրվել է 6 մլն եվրո, այս տարի կներդրվի 10-12 մլն դոլար, իսկ եկող տարի հավանաբար 20 մլն դոլար: Ներդրումները կկատարվեն տարբեր ձեւերով: Կլինեն ուղղակի ներդրումներ, որի շնորհիվ ՎԶԵԲ-ը ձեռք կբերի ձեռնարկությունների բաժնետոմսերի մի մասը: Կտրվեն նաեւ երկարաժամկետ, կարճաժամկետ վարկեր կամ վարկային երաշխիքներ:

Եվրաբանկը մտադիր է Հայաստանում ստեղծել հիմնադրամ, խթանելու համար այլընտրանքային էներգետիկայի զարգացումը, այդ թվում փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցումը: Հիմնադրամի ստեղծմանը ամենայն հավանականությամբ կմասնակցի նաեւ Համաշխարհային բանկը կամ ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը: Այնուհետեւ Ժան Լեմյերն ընդգծեց, որ իրենք գործելու են ոչ միայն Երեւանում, այլեւ հանրապետության ողջ տարածքում: Այդ նպատակով ամրապնդվելու է ՎԶԵԲ-ի եվրոպական գրասենյակը:

Բանկի նախագահը հայտնեց, որ տեղյակ է ատոմակայանի փակման քննարկումներին, բայց դրան չի մասնակցում: ՎԶԵԲ-ը չի մասնակցելու նաեւ Իրան-Հայաստան գազատարի ֆինանսավորմանը:

Նշելով, որ եվրոպական բանկը գործում է 27 երկրներում, Ժան Լեմյերը ասաց, դրանցից յուրաքանչյուրն ունի իր խնդիրները, իրենք նկատի են առնում տեղական առանձնահատկությունները: Անդրկովկասի երկրներն այս առումով նույնպես բացառություն չեն, սակայն ընդհանուրն այն է, որ բոլոր երկրներում պետք է զարգացնել փոքր եւ միջին ձեռնարկությունները:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Եվրոպացիները՝ աշխարհի մասին

Մամուլի հրապարակումները հայերենով

www.europeanintegration.am ինտերնետային էջում այսուհետեւ ցանկացողները կարող են հայերեն ծանոթանալ եվրոպական մի շարք լրատվամիջոցների հրապարակումներին: «Հայացք Եվրոպայից. թարմ անդրադարձ եվրոպական լրատվամիջոցներին» ծրագրի շրջանակներում պատրաստված ինտերնետային էջում երեք օրը մեկ ներկայացվում են գերմանալեզու եւ անգլալեզու լրատվամիջոցների նյութեր՝ ողջ աշխարհում տեղի ունեցող իրադարձությունների վերաբերյալ: Օգտվում են մոտ 20 էլեկտրոնային եւ տպագիր մամուլի, 3 ռադիոկայանների եւ մի քանի հեռուստաալիքների նյութերից, իսկ եթե միեւնույն թեմային անդրադառնում են մի քանի լրատվամիջոցներ, մեկ ընդհանուր նյութ են պատրաստում:

«Եվրոպական ինտեգրացիա» հասարակական կազմակերպության այս ծրագիրը սկսվել է մոտ մեկ ամիս առաջ, կավարտվի այս տարվա հուլիսի 20-ին, սակայն ժամանակահատվածի երկարացման, նաեւ իտալական եւ ֆրանսիական աղբյուրներից նյութեր թարգմանելու համար կազմակերպությունը բանակցություններ է վարում Ֆրիդրիխ Էբերտի հիմնադրամի հետ, որի օժանդակությամբ իրականացվում է այս ծրագիրը:

Ծրագիրը նախատեսված է երիտասարդ մասնագետների եւ քաղաքագետների համար: «Եվրոպական ինտեգրացիա» հասարակական կազմակերպության նախագահ Կարեն Բեքարյանի հավաստմամբ՝ այսօր հանրապետության 6-7 բուհերի միջազգային հարաբերությունների, քաղաքագիտության ֆակուլտետներում ուսանողները հետեւում են էջի նյութերին: Նա նաեւ ուրախությամբ նշեց, որ պետական մարմինները նույնպես օգտվում են այստեղի նյութերից:

Կազմակերպություններն իրականացնում են մի քանի այլ ծրագրեր եւս:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Հանդիպել են Հայաստանի եւ Թուրքիայի խորհրդարանների նախագահները

Սկիզբը՝ էջ 1

Ի պատասխան Արթուր Բաղդասարյանի այն հայտարարության, որ պետք է հարգել Ցեղասպանության 1,5 մլն զոհերի հիշատակը, կատարել համապատասխան փոխհատուցում, Արընչն առաջարկել է Թուրքիայի ավանդական մոտեցումը, որ չեն ընդունի այդ տերմինը: Բայց հետեւել է շարունակություն՝ պատրաստ են Ցեղասպանության հարցի քննարկմանը: Նման մոտեցումը, բնականաբար, անընդունելի է հայկական կողմի համար, ինչը փաստել է Արթուր Բաղդասարյանը: Եվրոպայի խորհրդի նախաձեռնած եւ 1,5 ժամ տեւած այս հանդիպման ավարտին ձեռք է բերվել այն շարունակական դարձնելու պայմանավորվածություն, ինչն, ըստ Բաղդասարյանի, տալու է դրական արդյունքներ:

ԵԽԽՎ-ն հետաքրքրված է մեր տարածաշրջանով: Մեր տարածաշրջանը գտնվում է Եվրոպայի խորհրդի շահերի եւ հետաքրքրությունների շրջույթում: Առաջիկայում ԵԽԽՎ ուշադրությունն ու հետաքրքրությունը չի պակասելու Հայաստանի հանդեպ ոչ պարտավորությունների կատարման, ոչ մեր ստորագրած միջազգային կոնվենցիաների, ոչ էլ Եվրոպային Հայաստանի ինտեգրման կապակցությամբ: Այս մասին հայտնեց ՀՀ ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը ԵԽԽՎ անդամ երկրների խորհրդարանների նախագահների համաժողովի ավարտից հետո լրագրողների հետ հանդիպմանը:

Մինչ ԵԽԽՎ սեպտեմբերյան վեհաժողովը Հայաստան են այցելելու մոնիտորինգի հանձնաժողովի զեկուցողներ Ռենե Անդրեն եւ Եժի Յասկերնիան: Այնուհետեւ ԵԽԽՎ գլխավոր քարտուղար Բրունո Հալլերը: Եվ դա, ըստ Արթուր Բաղդասարյանի, կնպաստի Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը ճիշտ գնահատելուն: ԵԽԽՎ ղեկավարներից մեկն էլ տեղեկացրեց, որ Հայաստանի մասին բազմաթիվ աղբյուրներից է տեղեկություններ ստանում եւ, բնականաբար, համադրման եւ արդարացի վերլուծության հնարավորություն ունեն: Արթուր Բաղդասարյանի հավաստմամբ, պետք չէ հուսալ, թե Եվրոպայի խորհրդում մեզ լուծումներ պետք է առաջարկեն: Հայրենական քաղաքական երկու թեւերն էլ պետք է կարեւորեն իրական երկխոսության կայացումը:

Ինչեւէ, Արթուր Բաղդասարյանը մեծ կարեւորություն տվեց այն հարցին, որ ԵԽ-ն փաստորեն քաղաքական պատրոնաժ է վերցնում Հայաստանի եւ տարածաշրջանի նկատմամբ: Սա, իհարկե, կնպաստի ժողովրդավարության կայացմանը, հետեւաբար բխում է մեր ժողովրդի շահերից եւ, ի վերջո, կբերի ՀՀ բնակչության սոցիալական եւ իրավական պաշտպանվածությանը:

Հայկական պատվիրակությունը համաժողովում հանդիպել է Գերմանիայի, Հունաստանի, Ռումինիայի, Բելգիայի, Պորտուգալիայի, Նորվեգիայի եւ այլ երկրների խորհրդարանների նախագահների հետ: Բոլոր հանդիպումներն էլ, Արթուր Բաղդասարյանի գնահատմամբ, եղել են կառուցողական եւ հետեւելու է գործնական հարաբերությունների զարգացում նշված երկրների հետ: Հայաստանով հատկապես հետաքրքրված է Նորվեգիան:

ԵԽԽՎ Լեռնային Ղարաբաղի հարցով զեկուցող Թերի Դեւիսի հետ հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորման հետ կապված հարցեր: Մի քանի օրից Փարիզում ԵԽԽՎ քաղաքական խորհրդում կներկայացվի Լեռնային Ղարաբաղի մասին Թերի Դեւիսի զեկույցի նախագիծը, որն, Արթուր Բաղդասարյանի հավաստմամբ, կունենա դրական եւ բացասական տարրեր եւ Ադրբեջանի, եւ Հայաստանի համար: Ինչպես նշեց Բաղդասարյանը, չպետք է մոռանալ, որ Դեւիսը հմուտ քաղաքական գործիչ է եւ լավ է պատկերացնում մեր տարածաշրջանի խնդիրները:

Ռաֆիկ Արզումանյանը մեղադրվում է հակավրացական քաղաքականություն վարելու մեջ

Ջավախքի Նինոծմինդայի շրջանի վարչակազմի ղեկավար Ռաֆիկ Արզումանյանը մեղադրվում է հակավրացական քաղաքականություն վարելու մեջ, հաղորդում է «Ա-ինֆո» գործակալությունը: Մասնավորապես վրացական «Կվիրա» թերթում մի հոդված է տպագրվել, որում ասվել է, որ Արզումանյանը Վրաստանի թշնամին է եւ կապ է պահպանում հայաստանյան շրջանակների հետ: Արզումանյանին մեղադրում են նաեւ, որ նա Հայաստանից էլեկտրաէներգիայի գիծ է հասցրել Ջավախք, ինչի շնորհիվ ջավախահայությունը քիչ թե շատ խուսափել է ամբողջ Վրաստանին բնորոշ էներգետիկ ճգնաժամից:

Ռաֆիկ Արզումանյանն արդեն 12 տարի անընդմեջ Նինոծմինդայի շրջանի վարչակազմի ղեկավարն է: «Ես ոչ հակավրացի եմ, ոչ՝ հակահայ: Եթե լինեի հակավրացի, ինձ թույլ չէին տա 12 տարի ղեկավարել շրջանը», ասել է Արզումանյանը եւ նշել, որ դատական հայց է ներկայացնելու իրեն զրպարտողների դեմ:

ԱԶԳ

Իրավիճակ

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ԹՈՀՈՒԲՈՀՈՒՄ

Գորիսի ձայնը Ազգային ժողովում պիտի լսվի

Ընտրատարածքի արտասովոր մեխանիզմները մեզանում սպառնում են ավանդույթ դառնալ: Թիվ 52 ընտրատարածքում Սուրիկ Խաչատրյանի Սյունիքի մարզպետ նշանակվելուց հետո թափուր տեղ է առաջացել: Թեեւ գրեթե մեկ ամիս կա մինչ նոր ընտրությունները, այստեղ արդեն արձանագրվել են իրողություններ, որոնք ենթադրում են, թե նախորդ ընտրությունների ընթացքում հասարակության համար խարան դարձած իրողությունները անփոփոխ կրկնվելու են եւ այստեղ: Այդ մտավախությամբ խմբագրություն էր եկել թեկնածուներից մեկը՝ Գորիսի նախկին փոխքաղաքապետ, Սյունյաց թեմի թեմական խորհրդի ատենապետ, տնտեսագետ-կիբեռնետիկ **Արտաշես Հարությունյանը**: Նա այսօր ղեկավարում է Գորիսում իր իսկ հիմնած ադամանդների մշակման ձեռնարկությունը: Այն գործում է 1998 թվականից, ու թեեւ աշխատել է ընդմիջումներով, այսօր արդեն ամբողջ թափով գործում է: 50 աշխատող ունի, ալմաստի հումքը բերվում է դրսից Ռուսաստանից ու Աֆրիկայից, իսկ երեսակված ալմաստն արդեն իրացվում է դրսում:

Մեր հարցին, թե ինչո՞ւ է առաջադրել իր թեկնածությունը, եթե համոզված է, որ խորհրդարանի փրկությունը շուտափույթ լուծարումն է, Արտաշես Հարությունյանը առանց ավելորդ համեստության պատասխանեց՝ ուզում եմ, որ Ազգային ժողովում ինչքան հնարավոր է առողջ ուժեր շատ լինեն, եւ բացի այդ, Գորիսի ձայնը, վերջիվերջո, պիտի լսվի խորհրդարանում:

Իսկ ի՞նչ է կատարվում այսօր Գորիսում: Մայրաքաղաքի ու պետության աչքից հեռու ընկած ռազմավարական նշանակության այս փոքրիկ բնակավայրը, ըստ նախկին փոխքաղաքապետի, մոռացության է մատնվել բոլոր տեսանկյուններից: Մինչդեռ պարզագույն առողջ դատողությամբ Գորիսը դեպի Արցախ ու Իրան միակ ապահով ճանապարհն է, հակառակ անկայուն Վրաստանի ուղու: Տարիներ շարունակ Գորիսն այնպես է ներկայացվել, թե այստեղ սոցիալական ու տնտեսական սուր խնդիրներ գոյություն չունեն: «Այնինչ Գորիսն այսօր իր գործազրկության ցուցանիշներով, աղքատության ծայրահեղ պատկերով իսկական աղետի գոտու է վերածվել»: Ի դեպ, այս ընտրատարածքի 34 հազար ընտրողներից 20 հազարը գորիսեցիներ ու շրջակա գյուղերի բնակիչներ են: Բնակիչներն ապրում են բնակավայրը լքած հարազատների, բարեկամների դրսից ուղարկած փողով: Բնությունը հողագործության համար նպաստավոր պայմաններ չի ստեղծել: Եթե անում է՝ ապա միայն կարտոֆիլ, այն էլ խիստ չափավոր բերքատվությամբ: Իհարկե, ազատագրված տարածքներից մի քանիսում 1000-2000 հա տարածքներով գործեն մշակողներ կան, բայց սրանք տարածաշրջանի արտոնյալներն են, հիմնականում զինվորական կաստայի հետ կապված մարդիկ: Ժամանակին այստեղ լիարժեք գործող 4 ձեռնարկություններում աշխատում էր 4 հազար մարդ, այսինքն՝ 25 հազար բնակչից ընտանիքների շուրջ 70 տոկոսն ապրուստի հուսալի միջոցներ ուներ: Այժմ բոլոր գործարաններում միասին («Գամմա», «Միկրոշարժիչ», արտադրական կոմբինատ, տրիկոտաժի միավորում), այսօր զբաղված է ընդամենը 120 մարդ: Նման պայմաններում հնարավո՞ր է որեւէ փոփոխություն, որ տնտեսական ու սոցիալական ժանգոտած սայլը վերջ ի վերջո պիտի տեղից շարժի: Արտաշես Հարությունյանը տարածաշրջանի փրկության իր ծրագիրն է առաջարկում: Գորիսեցիներից շատերը, ծննդավայրը լքելով՝ ճանաչված անուններ են դարձել դրսի գործարար աշխարհում: Նրանց պետք է հրավիրել ու հրապուրել՝ ներդրումներ կատարելու եւ իրենց ծննդավայրը դուրս քաշելու աղքատության ճիրաններից: Այդ մարդիկ նման մտադրություններ ցույց են տալիս եւ ունեն, սակայն ձեռնպահ են մնում իրականություն դարձնելուց: Հենց երեսակված ալմաստն արտահանելիս ձեռնարկության տնօրենը համագործակցում է հայրենակիցների հետ:

Արտաշես Հարությունյանի բնորոշմամբ, Հայաստանի շատ մարզերի ու համայնքների նման, այս տարածաշրջանն էլ «մականունավոր իշխանիկների միապետական սեփականություն է դարձել», ուր տերն ու տնօրենը կամայականությունն է:

Այն իրավիճակը, որում այսօր հայտնվել են Գորիսն ու գորիսեցիները, գալիս է նաեւ ընտրությունների ընթացքում իշխանությունների վարած անթույլատրելի գործելաոճից: Նրանք թե պատգամավորության թեկնածուներ, թե պաշտոններ նշանակելիս ու ընտրելիս առաջնորդվում են սրա կամ նրա դրսեւորած հավատարմության աստիճաններով, թե անհրաժեշտ պահի, ասենք հերթական ընտրությունների ընթացքում որքանո՞վ վստահելի կլինեն: Մասնագիտական ու մարդկային որակների միջեւ որեւէ խտրականություն չի դրվում: Նման բարքերը, բնականաբար, արդեն դարձել են առաջիկա ընտրությունների կազմակերպման բնութագրիչներ, եւ առաջին ծաղիկներն արդեն երեւում են: Նախապես թեկնածուները 6-ն էին, նրանց մեծ մասը, կուսակցական համարժեք որոշումների ու խաղը հաշվարկների թելադրանքով դուրս մղվեց: Արտաշես Հարությունյանին էլ նման առաջարկ եղել է, սակայն վճռականորեն մերժել է: Եղավ նաեւ անհաջող փորձ՝ խոչընդոտելու գրանցումը: Ընտրական հին սկզբունքներին հավատարիմ, տեղ է բացվում իշխանության նախընտրած թեկնածուի՝ Քաջարանի լեռնամետալուրգիական կոմբինատի տնօրենի որդու՝ 26-ամյա Վահե Հակոբյանի համար: Մինչդեռ Արտաշես Հարությունյանի համոզմամբ, մերժվածների շարքում կային իսկապես պատրաստված, արժանավոր թեկնածուներ, ասենք Արայիկ Պարոնյանը: Նախապես Արտաշես Հարությունյանը եւ այժմ արդեն հիմնական մրցակիցը՝ Վահե Հակոբյանը, առաջադրվել են իբրեւ անկուսակցականներ: Սակայն ընդամենը 10 օր առաջ, մայիսի 8-ի գրանցման օրը, վերջինս ներկայացվեց իբրեւ Հանրապետական կուսակցության անդամ: Արտաշես Հարությունյանը նշում է այլ փաստեր եւս. բոլոր տարածքներում ընտրական շտաբների պետեր նշանակվել են բացառապես համայնքապետները: Վահե Հակոբյանը նախընտրական բուկլետի վրա ներկայանում է վարչապետի հետ լուսանկարով: Մինչդեռ ընտրական օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 4-րդ կետի համաձայն վարչական կառույցներից եւ ոչ մեկը նախընտրական գովազդներին մասնակցելու իրավունք չունի:

Այսօր գորիսեցիները ապրում են աղքատության չափումներում: Մարդիկ անհաղորդ են նաեւ հանրապետության ներքաղաքական գործընթացներին, ընդդիմություն-իշխանություններ օրեցօր նոր երանգներ ընդունող հակամարտությանը: Իհարկե, լարվածության արձագանքները այստեղ էլ են հնչում, բայց որպեսզի մարդիկ Երեւան հասնեն, ականատես կամ մասնակից դառնան հանրապետության գլխավոր իրադարձություններին, իրենց երեխաներին պիտի զրկեն 1 ամսվա հացից: Արտաշես Հարությունյանը ներքաղաքական իրադրության խորացման համար մեղադրում է նաեւ եկեղեցուն: Մեր պատմական իրականության բոլոր այդպիսի ճգնաժամային պահերին հայ եկեղեցին ասել է իր խոսքը եւ այս կամ այն չափով նպաստել լարվածության թուլացմանը, իսկ այսօր անկամ սպասողական վիճակում է:

Արտաշես Հարությունյանը համոզված է, որ այնուամենայնիվ, անկախ ամեն ինչից, ինքը վայելում է գորիսեցիների համակրանքը: Փորձության կենթարկվի՞, թե՞ ոչ, այդ վերաբերմունքը հունիսի 13-ին, դժվար է կանխատեսել: Պատգամավորության թեկնածուն հանրապետության նախագահին հասցեագրված բաց նամակ է պատրաստել, որով նրան, իբրեւ սահմանադրության երաշխավորի, հիշեցնում է իր առաքելությունը՝ թիվ 52 ընտրատարածքում ապահովել արդար ընտրություններ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Համագործակցում են երիտասարդները

Հայաստանում գործող երիտասարդական ակումբների դաշնությունը տարածաշրջանում առաջինն է, որի հետ բրիտանական «Փրինսիս թրասթ» կազմակերպությունը կհամագործակցի: Երիտասարդների ինտեգրացիան ապահովելու նպատակով «Փրինսիս թրասթը» ծրագրեր է իրականացնում Արեւելյան Եվրոպայի երկրների մի շարք երիտասարդական կազմակերպությունների հետ: Երիտասարդական ակումբների դաշնության նախագահ Ատոմ Մխիթարյանն ասում է, որ հայ երիտասարդները նույնպես արտասահմանի հետ շփման անհրաժեշտություն ունեն:

Բրիտանական այս կառույցը երկրի ամենամեծ կազմակերպություններից մեկն է, ընդգրկում է գրեթե ողջ Մեծ Բրիտանիան, տարբեր ներկայացուցչություններ ունի եւ հովանավորվում է արքայազնի կողմից: Կազմակերպության «Թիմ չելենջ» («Թիմային մարտահրավեր») ծրագրի նպատակն է Անգլիայի սոցիալապես մեկուսացած երիտասարդներին ներգրավել խմբակային աշխատանքներում: Երիտասարդներից բաղկացած խմբերն այցելում են Արեւելյան Եվրոպայի երկրներ, տեղի հասակակիցների հետ որոշ աշխատանքներ իրականացնում: Կազմակերպությունը համոզված է, որ նման միջմշակութային շփումներով մեծապես լուծվում է երիտասարդների ինտեգրացիայի խնդիրը:

Ատոմ Մխիթարյանը գտնում է, որ հայ երիտասարդները անտարբեր վերաբերմունք ունեն սեփական համայնքի հանդեպ: Այս պատճառով Հայաստանում անհրաժեշտ է նման ծրագրեր իրականացնել:

Նախատեսված ծրագրերը քննարկելու համար անցյալ շաբաթ բրիտանական կազմակերպության ներկայացուցիչը նախկինում համագործակցած արտասահմանյան երիտասարդական երեք կառույցների ներկայացուցիչների հետ այցելեց Հայաստան: Խումբը եղավ Եղվարդում: Երիտասարդական ակումբների դաշնությունը նրանց առաջարկեց համատեղ ուժերով կարգի բերել Եղվարդի 5-րդ դարի բազիլիկ եկեղեցին: 1980-ականներին մի խումբ մասնագետներ ուսումնասիրել են, քարերը հավաքել, բայց դրանից հետո եկեղեցին անուշադրության է մատնվել: «Շատ լավ կլինի, եթե կարողանանք խմբում մասնագետների եւս ներգրավել, ասաց Ատոմ Մխիթարյանը, գոնե քարերը կհամարակալենք»: Առաջարկվել է Հայաստանի «Փյունիկ» հաշմանդամների միությունում երեխաների հետ մի դասասենյակ վերանորոգել, Եղվարդի արվեստի դպրոցում ցուցասրահ պատրաստել:

Ծրագրերից մեկը կամ մի քանիսը կիրականացնի «Փրինսիս թրասթ»-ը, մյուսների համար Երիտասարդական ակումբների դաշնությունը կդիմի եվրախորհուրդ: Հավանական է, որ այդ ծրագրերը կիրականացվեն Հայաստան այցելած մյուս կառույցների երիտասարդների հետ:

Օտարերկրյա հյուրերը հասցրեցին մի քիչ ծանոթանալ հայկական մշակույթին, եղան Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում: Շատ էին լսել Արարատի մասին, ափսոս, եղանակի պատճառով չտեսան: Մեկնեցին հույսով, որ մյուս այցին կտեսնեն:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԱՐՑԱԽ

Առաջին եռամսյակում առկա է ցուցանիշների աճ

ԼՂՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունը հրապարակել է ընթացիկ տարվա առաջին եռամսյակի սոցիալ-տնտեսական վիճակի ամփոփագիրը, համաձայն որի ԼՂՀ համախառն ներքին արդյունքը 2004 թ. հունվար-մարտին, ընթացիկ գներով, կազմել է 6145.1 մլն դրամ: Նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 22.8 տոկոսով:

Արդյունաբերության ոլորտում ցուցանիշները հետեւյալն են. թողարկվել է, փաստացի գներով, 3770.9 մլն դրամի արդյունաբերական արտադրանք, որը 2003 թ. հունվար-մարտի համեմատ կազմել է 169.9 տոկոս:

Նշված ժամանակահատվածում իրացվել է 3191.3 մլն դրամի պատրաստի արտադրանք: Ընդ որում, ԱՊՀ-ում իրացված պատրաստի արտադրանքի ծավալն աճել է 8.0 անգամ, այլ երկրներում՝ 90.3 տոկոսով:

Առաջին եռամսյակում արդյունաբերաարտադրական անձնակազմի միջին ցուցակային քանակը կազմել է 3625 մարդ կամ՝ 20.0 տոկոսով ավելի:

Ցուցանիշները դրական են նաեւ գյուղատնտեսության ոլորտում: Մասնավորապես, այստեղ համախառն արտադրանքը, փաստացի գներով, կազմել է 1430.2 մլն դրամ, ապահովելով 8.4 տոկոսի աճ:

2003 թ. առաջին եռամսյակի համեմատ շինարարությունում արձանագրվել է ցուցանիշների նվազում՝ իրականացվել է 1141.6 մլն դրամի կապիտալ շինարարություն կամ՝ 67.1 մլն դրամով նախորդ տարվանից պակաս: Միեւնույն ժամանակ աճել են պետական բյուջեի, համայնքների, բնակչության միջոցների հաշվին իրականացված շինարարական աշխատանքները:

Հունվար-մարտ ամիսներին ԼՂՀ-ում զբաղվածների (վարձու աշխատողների) քանակը կազմել է 30581 մարդ: Անցյալ տարի այս ցուցանիշը եղել է 29260: Ամենաշատ զբաղվածությունը արձանագրվել է արդյունաբերությունում՝ 605 մարդ:

Տնտեսությունում զբաղվածների միջին ամսական անվանական աշխատավարձը կազմել է 36170 դրամ, որը 2003 թ. հունվար-մարտի համեմատ 4425 դրամով ավելի է: Միջին ամսական անվանական աշխատավարձի առավել աճ գրանցվել է արդյունաբերությունում՝ 47.9 տոկոս, ամենաքիչը կրթությունում՝ 15.4 տոկոս:

Ապրիլի 1-ի դրությամբ առեւտրային բանկերի վարկային ներդրումները (դրամով եւ տարադրամով) կազմել են 8006.5 մլն դրամ: Տարեսկզբի նկատմամբ կա 1973.1 մլն դրամի աճ:

2004թ. հունվար-մարտին արտաքին առեւտրաշրջանառության ծավալը կազմել է 14650.8 մլն դրամ (աճը՝ 43.8 տոկոս), որից ապրանքների արտահանումը եղել է 5069.2 մլն դրամ, իսկ ներմուծումը՝ 9581.6 մլն դրամ:

Ժողովրդագրության ոլորտում պատկերը համեմատաբար համեստ է: Այսպես, ապրիլի 1-ի դրությամբ կազմել է 145.7 հազ. մարդ: Դա նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելի է 0.2 հազ. մարդով:

2004 թ. հունվար-մարտին ԼՂՀ-ում ծնվել է 469 երեխա (նախորդ տարում եղել է 459), իսկ մահացածների թիվը կազմել է 412 մարդ (105-ով ավելի): Բնակչության բնական հավելաճը կազմել է 57 մարդ: Այդ ցուցանիշը 2003թ. հունվար-մարտի համեմատ նվազել է 2.7 անգամ:

ԼՂՀ եկողների եւ մեկնողների թվաքանակի հարաբերակցությունն այսպիսին է՝ 232 եւ 99 մարդ: Մեխանիկական հավելաճը կազմել է երկու անգամ ավելի՝ 133 մարդ:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Թուրքիայում տաբուները հետզհետե վերացել են»

Մնում է, որ վերանա նաեւ ցեղասպանության տաբուն

Հայտնի թուրք հասարակագետ, պատմաբան Թաներ Ակչամը քաջածանոթ է հայ հասարակությանը: Նա, ինչպես այդ մասին մայիսի 15-ի համարում տեղեկացրել է «Ազգը», Մ. Նահանգների եւ Կանադայի համալսարաններում հրապարակային դասախոսություններ է կարդում իր նոր՝ «Կայսրությունից հանրապետություն. թուրքական նացիոնալիզմը եւ հայկական ցեղասպանությունը» աշխատության մասին: Ցավոք, աշխատությունը մեզ չի հասել, ինչը հնարավորություն չի տալիս անդրադառնալու դրա բովանդակությանը: Բայց որ Ակչամի գիտական յուրաքանչյուր գործունեություն նպաստում է Հայոց ցեղասպանության վրա Թուրքիայում դրված տաբուի հետզհետե վերացմանը, ակնհայտ է:

Հատկանշական է, որ Թաներ Ակչամը, բացի Թուրքիայում տաբուի վերացմանը նպաստելուց, տարբեր հոդվածներով ընդգծում է դրա անխուսափելիությունը, ընդ որում ելնելով պատմական սնանկությունից: Այդպիսի հոդվածներից մեկը նա հրապարակել է Ստամբուլում հրատարակվող «Ակոսի» մարտի 26-ի համարի իր մշտական սյունակում: Ահա թե ինչ է գրում. «Ըստ երեւույթին հայկական հարցը Թուրքիայում առաջիկա ամիսներին եւ տարիներին ավելի մեծ ուշադրություն է գրավելու եւ քննարկման նյութ է դառնալու ավելի հաճախակի: Դրա պատճառը շատ ու շատ պարզ է: Թուրքիայի Հանրապետությունը ստեղծվել էր 5 կարեւորագույն տաբուների հիման վրա: Դրանցից առաջինն այն էր, որ Թուրքիայում դասակարգեր գոյություն չունեին: Երկրորդը՝ չէր ընդունում քրդերի գոյությունը, նրանք իբր լեռնային թուրքեր էին: Երրորդի համաձայն, Թուրքիայի հասարակությունն աշխարհիկ էր եւ չէր կարելի հիշատակել երկրում իսլամական մշակույթի ազդեցության մասին: Ըստ չորրորդի՝ Հայոց ցեղասպանություն չէր եղել: Այս չորս տաբուների մասին խոսելը հանցանք էր համարվում եւ պատժվում թուրքական քրեական օրենսգրքի մի շարք հոդվածներով: Երկրում որպես տաբուների պահապան հանդես էին գալիս թուրքական զինված ուժերը, հետեւաբար արգելված էր նաեւ նրանց քաղաքական դերի մասին արտահայտվելը: Սա զինված ուժերին դարձնում էր հինգերորդ տաբու:

Թուրքիայի պատմությունն իրականում տաբուների եւ արգելքների դեմ ընդվզումների պատմությունն է: Նախ ընդվզել են ձախակողմյանները՝ ասելով. «Երկրում դասակարգերի առկայությունն անժխտելի փաստ է, մենք նմանապես»: Նրանց հետեւեցին քրդերն ու իսլամականները: Պետական յուրաքանչյուր հեղաշրջում ուղղված է եղել տաբուների վերացման դեմ այն պատճառաբանությամբ, թե ընդվզողներն իբր ուզում են կործանել Թուրքիայի Հանրապետությունը:

Բոլոր ընդվզողներին ճնշել են: Թեեւ ընդվզողները նպատակին չեն հասել, նրանց առաջ քաշած ճշմարտություններն ընդունելություն են գտել: Այսօր Թուրքիայում դասակարգերը, քրդերը, իսլամական մշակութային արժեքները տաբու չեն, ոչ էլ հանցանք է նրանց մասին խոսելը:

Այդ տաբուների պահապան զինված ուժերի եւ երկրում իշխանությունների վրա նրանց անվերապահ ազդեցության մասին խոսելն էլ փակ թեմա չի համարվում: Այսինքն՝ վերացել է նաեւ զինված ուժերի գործունեության վրա դրված տաբուն:

Մնացել է մեկ տաբու, դա հայկականն է: Թերեւս դա է պատճառը, որ այս տաբուի շուրջ բանավեճերն առաջիկայում դառնալու են օրակարգի խնդիր: Ընդ որում, եթե մյուս տաբուների վերացման համար պայքարողները ձգտում էին երկրում հասարակական պետական այլ մոդել ստեղծել, հայկական տաբուի վերացման համար պայքարողներն ընդամենը պահանջելու են «ճշմարտությունները մատչելի դարձնել բոլորին»: Իսկ դա պետական ներկա համակարգի հետագա ժողովրդավարացման անհրաժեշտ նախապայման է: Ուստի, հայկական տաբուի վերացման համար պայքարողներին մեղադրելն ավելի դժվար է լինելու, քանի որ նրանց պահանջը ժողովրդավարական պահանջ է եւ վերին աստիճանի պարզ: Ցանկության դեպքում կարող եք այդ պահանջը նույնացնել թուրք մարդու «նորմալացման» ցանկության հետ»:

Հ. Չ.

Իրաքում ամերիկացիները խոշտանգել են Ռոյթերի թղթակիցներին

Ամերիկացի զինծառայողները Ռոյթերի գործակալության Իրաքի երեք թղթակիցների ծեծել են, ենթարկել սեռական եւ կրոնական ծաղրուծանակի, երբ նրանք արգելափակված են եղել Ֆալուջայի մոտակա ճամբարում: Այդ մասին թղթակիցները պատմել են հենց Ռոյթեր գործակալությանը: Ճամբարից նրանց ազատ էին արձակել հունվարի սկզբներին, բայց տխուր միջադեպի մասին պատմում են հիմա, երբ ամերիկյան հրամանատարությունը պնդում է, թե խոշտանգումներն ապացուցող փաստեր իբր չկան:

Մեկ ուրիշ իրաքցի, որն ամերիկյան NBC հեռուստաընկերության աշխատակից է, պատմել է, որ ինքը ձերբակալված է եղել Ռոյթերի իրաքցի թղթակիցների հետ, հաստատելով, որ ամերիկացիներն իրեն եւս ծեծել ու նվաստացրել են:

Ռոյթերի թղթակիցներին ձերբակալել են Ֆալուջայի մերձակա «Վոլտուրն» օպերատիվ բազայում հունվարի 2-ին, երբ նրանք դրվագ էին նկարահանում խփված ամերիկյան ուղղաթիռի վերաբերյալ: Նրանց 3 օր պահել են «Վոլտուրնոյում», ապա մեկ ուրիշ ռազմակայանում: Հունվարի 5-ին թղթակիցներին ազատ են արձակել առանց որեւէ մեղադրանք ներկայացնելու: Խումբը օպերատոր Սալեմ Ուրեյբիի, հեռուստալրագրող Ահմադ Մոհամմադ Հուսեյն ալ Բադրանիի եւ վարորդ Սաթար Ջաբարալ Բադրանիի մասին է:

Ամերիկացի զինվորները Ռոյթերի իրաքցի թղթակիցներին սպառնացել են տեղափոխել Գուանտանամոյի ճամբար, նրանց թույլ չեն տվել քնել, գլխներին ծանր պարկեր են դրել, իրենց կոշիկները մտցրել նրանց բերանները, ծեծել եւ ստիպել երկար ժամանակ մնալ նվաստացուցիչ դիրքերում:

NBC-ի թղթակիցն իր հերթին պատմել է, որ իրեն ձերբակալել են Ռոյթերի իրաքցի թղթակիցների հետ եւ պահել ռազմակայանում, որտեղ գլխին պարկ են հագցրել եւ այդպես թողել, ստիպել են կատարել հոգնեցուցիչ ֆիզիկական վարժություններ, ծեծել են, թույլ չեն տվել քնել:

«Չնայած մեր զանազան հարցապնդումներին, մինչ օրս ամերիկացիներից հավաստիություն չենք ստացել զինվորական քննության արդյունքների վերաբերյալ», հայտարարել է NBC-ի փոխնախագահ Բիլ Ուիթլին:

Ջորջ Բուշի ժողովրդականությունն իջել է վտանգավոր մակարդակի

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի ժողովրդականությունն աննախադեպ իջել է, որն արդեն վտանգավոր է համարվում նրա քաղաքական կարիերայի համար: Նախագահի նախընտրական շտաբի գլխավոր քաղաքական ստրատեգ Մեթյու Դաուդն անգամ խոստովանել է, որ եթե Բուշի վարկանիշն ընկնի եւս 6-7 տոկոսով, ապա նոյեմբերին կայանալիք նախագահական ընտրություններում հավանաբար պարտություն կկրի:

Դաուդը CNN-ին տված հարցազրույցում ասել է, որ եթե հանրության հարցումների ընթացքում նախագահի գործունեությանը հավանություն տվող ընտրողների բաժինն անցնի 50 տոկոսից, ապա Բուշն ընտրություններում դժվար թե պարտվի: Իսկ եթե վարկանիշն իջնի 40 տոկոսից, ապա «շատ դժվար կլինի հաղթել»:

«Գելափ» հաստատության անցկացրած վերջին հարցումը վկայում է, որ ներկայումս Ջորջ Բուշի գործունեությունը դրական է գնահատում ամերիկացիների 46 տոկոսը: Սա ամենացածր ցուցանիշն է նրա նախագահության ընթացքում: «Փյու» հետազոտական կենտրոնի անցկացրած հարցումն էլ ավելի անմխիթարական է. Բուշի գործունեությանը հավանություն է տալիս ամերիկացիների 44 տոկոսը:

Չնայած այս տվյալներին, Մեթյու Դաուդը չի կորցնում լավատեսությունը՝ հույս դնելով «հանրապետականների անսասան աջակցության» վրա: Ամեն դեպքում ակնհայտ է, որ նոյեմբերյան ընտրություններից առաջ կատաղի գոտեմարտ կծավալվի հանուն ընտրողների քվեների:

Ռամզան Քադիրովը հոր համար վրեժ կլուծի քաղաքակիրթ ձեւով

Չեչնիայի առաջին փոխվարչապետ նշանակված Ռամզան Քադիրովը «Արգումենտի եւ ֆակտի» թերթին տված հարցազրույցում ասել է, որ իրեն հայտնի է, թե ովքեր են Գրոզնու «Դինամո» մարզադաշտում ահաբեկչություն կազմակերպել, սպանելով իր հորը՝ Չեչնիայի նախագահ Ահմադ Քադիրովին: Այն հարցին, թե կարո՞ղ էին արդյոք սպանության պատվիրատուները լինել Բասաեւը կամ Մասխադովը, Ռամզան Քադիրովը պատասխանել է, թե «Մասխադովը չէր համարձակվի նման քայլի դիմել», քանի որ «վախենում էր» Ահմադ Քադիրովից: «Կան ուրիշ ուժեր, որոնք մեզ հայտնի են», ընդգծել է փոխվարչապետը:

Ռամզան Քադիրովը հայտարարել է, թե ինքը հոր մահվան համար արյան վրեժ չի լուծի, բայց ինքը չեչեն է, եւ մարդիկ իրեն չեն ների, եթե մարդասպանները չպատժվեն: «Ես օրինապահ քաղաքացի եմ եւ կգործեմ քաղաքակիրթ մեթոդներով: Մենք կգտնենք կատարողներին եւ պատվիրատուներին», հայտարարել է նա:

Չեչնիայի առաջիկա նախագահական ընտրություններում իր թեկնածությունն առաջ քաշելու մտադրությունը հաստատելով, Ռամզան Քադիրովն ավելացրել է, որ հանրապետությունից դուրս բնակվող չեչեններն իրավունք չունեն զբաղեցնելու այդ պաշտոնը:

«Ազգն» արդեն տեղեկացրել է, որ «Դինամո» մարզադաշտում մայիսի 9-ին իրականացված ահաբեկչության պատասխանատվությունն ստանձնել է չեչեն անջատական Շամիլ Բասաեւը: Հաղորդվել է նաեւ, որ ձերբակալված 5 անձանց մեջ գլխավոր կասկածյալն է համարվում Գրոզնու 10-րդ շինմոնտաժային վարչության 37-ամյա որմնադիր Լոմալի Չուպալաեւը:

Հայոց ցեղասպանությունը կքննարկվի 2005 թ. միջազգային կոնֆերանսում

Ցեղասպանության ուսումնասիրությանը նվիրված ամենամեծ միջազգային կազմակերպությունը՝ «Ցեղասպանության հարցերով զբաղվող գիտնականների միջազգային ասոցիացիան» (ՑԳՄԱ) տեղեկացնում է, որ երկու տարին մեկ անցկացվող իր կոնֆերանսներից հերթական՝ 6-րդը տեղի է ունենալու Ֆլորիդայի Ատլանտիկ համալսարանում (Բոկա Ռատոն, ԱՄՆ) 2005 թ. հունիսի 4-7-ը եւ քննարկելու է «90 տարի Հայոց ցեղասպանությունից եւ 60 տարի Հոլոքոստից հետո: Շարունակվող սպառնալիքը եւ ցեղասպանության ժառանգությունը» ընդհանուր թեման:

«Մարդիկ հավատում էին, որ Հայոց ցեղասպանությունից եւ Հոլոքոստից հետո այլեւս երբեք ցեղասպանություն տեղի չի ունենա, բայց Կամբոջայում, նախկին Հարավսլավիայում, Ռուանդայում եւ այլուր տեղի ունեցածը ապացուցեց, որ սպառնալիքը շարունակվում է: Համաշխարհային հասարակությանը բաժին ընկած ժառանգությունն այն է, որ մենք ունենք նորօրյա վերապրողներ, հանցագործներ, փրկարարներ եւ դիտորդներ», գրված է հաղորդագրության մեջ:

Ցեղասպանության ուսումնասիրությունների ինստիտուտին կից գործող ՑԳՄԱ-ն հիմնվել է 1994-ին Իսրայել Չառնիի, Հելեն Ֆայնի, Ռոբերտ Մելսոնի եւ Ռոջեր Սմիթի ջանքերով: Մոնրեալում տեղի ունեցած երկրորդ կոնֆերանսի օրերին միաձայն որոշում է ընդունվել 1915 թ. թուրքահայերի զանգվածային կոտորածները որակել «Ցեղասպանություն՝ համաձայն ՄԱԿ-ի ընդունած բանաձեւի»: Ասոցիացիայի 200 գիտնականները լուրջ հետազոտություններ են կատարում ցեղասպանության բնույթի, պատճառների եւ հետեւանքների մասին ու երկու տարին մեկ հավաքվում կարծիքներ փոխանակելու համար:

Նրանց գործերում մեծ տեղ է հատկացվում Հայոց ցեղասպանությանը եւ Թուրքիայի ժխտողական քաղաքականությանը: Տպագրված գործերից շատերը հանդիպել են Թուրքիայի կառավարության դիմադրությանը եւ ճնշումներին, օրինակ, Հելեն Ֆայնի, Ռոբերտ Մելսոնի, Քոլին Թածի եւ ուրիշների գրքերը, որոնք, այնուամենայնիվ, տպագրվել են առանց թուրքերի պահանջած «սրբագրումների»:

Կոնֆերանսին մասնակցելու հայտ ներկայացնելու վերջին ժամկետ է նշանակված 2005 թ. հունվարի 15-ը: Մանրամասնությունների համար այցելել http://www.isg-iags.org, իսկ հայտ ներկայացնելու համար՝ feins001@umn.edu ինտերնետային սայթերը:

Հ. Ծ.

«Աերոֆլոտը» կմիանա «Սքայ թիմ» միջազգային դաշինքին

Ռուսական «Աերոֆլոտ» ավիաընկերությունն առաջիկա երկուշաբթի կհայտարարի ավիափոխադրողների «Սքայ թիմ» դաշինքին միանալու մասին: Այդ միջազգային դաշինքը գլխավորում է «Էր Ֆրանս» ավիաընկերությունը, որի գործընկերներն են «Աերո Մեքսիկոն», «Դելտա էյրլայնզը», «Չեխ էյրլայնզը» եւ «Կորիըն էյրը»:

Մասնագետների հաշվարկների համաձայն, միջազգային դաշինքին անդամակցելը «Աերոֆլոտին» թույլ կտա չվերթային ցանցի միավորման շնորհիվ շահույթներն ավելացնել 20 մլն դոլարով: Ենթադրվում է ավիատոմսերի գները թողնել անփոփոխ, միաժամանակ դյուրացնելով ուղեւորների տարանցումները:

«Գազետա» ինտերնետային հրատարակության տվյալներով, «Աերոֆլոտի» եւ «Սքայ թիմի» միավորումը նախատեսված է եղել դեռ 2000 թ., սակայն հետաձգվել է ռուսական ընկերության չափանիշները եվրոպականներին համապատասխան չլինելու պատճառով: Միավորման շնորհիվ «Աերոֆլոտը» կկարողանա կրճատել ծախսերը եւ ուղեւորներին առաջարկել մի շարք նոր չվերթեր:

Չորս եվրոպացուց մեկը ննջում է աշխատավայրում

Ինչպես պարզվել է «Ջոբլայն» հետազոտական կազմակերպության ուսումնասիրությունից, Եվրամիության երկրներում մարդկանց մեկ քառորդը ննջում է աշխատավայրում: Կազմակերպության փորձագետները Ռոյթեր գործակալության թղթակցին հայտնել են, որ «ամենաքնկոտներն» իռլանդացիներն են, մինչդեռ հոլանդացիներն ամենից լավ են հաղթահարում աշխատավայրում քնելու ցանկությունը:

Փորձագետների կարծիքով, եվրոպացիներն աշխատանքի վայրում ննջում են, քանի որ աշխատանքային օրը երկար է եւ միապաղաղ, անցկացվում են ձանձրալի հավաքներ, ամենուրեք օգտագործվում են համակարգիչներ եւ այլն: «Այս ամենի հետեւանքով ծառայողները ննջում են հենց աշխատատեղում», եզրակացնում են փորձագետները:

Ռոյթերի տվյալներով, մարդիկ ննջում են ոչ միայն աշխատատեղերում, այլեւ վարչական շենքերում եւ նույնիսկ զուգարաններում: Հարցման մասնակիցների 24 տոկոսը խոստովանել է, որ քնում է աշխատատեղում, իսկ 39 տոկոսը մեծ ջանքեր է գործադրում աշխատավայրում չննջելու համար:

Հարցումն անցկացվել է մարտի 29-ից մինչեւ ապրիլի 13-ը Եվրամիության 14 երկրներում, 21500 անձանց շրջանում:

Գ. Ռ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Այսօր նկարիչների միությունը չի կարողանում տալ այն ամենը, ինչ ժամանակին տվել է, սակայն եթե այն չլինի ընդհանրապես, կերպարվեստի գործիչը կմնա անիրավական մի դաշտում, երեկ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց Հայաստանի նկարիչների միության նախագահ Կարեն Աղամյանը: Նման միություններն են, որ կարողանում են գնել, հղկել եւ արդյունքի չի ունենա, կշարունակվեն բացվել ցուցահանդեսներ, որտեղ ոչ մի նկարիչ չի լինի: Կարեն Աղամյանն ասաց, որ ունենք արվեստաբաններ, որոնց պարտականությունների մեջ է մտնում լավը վատից զտելը, սակայն այսօր համակարգը այնքան էլ լավ չի աշխատում, բիզնեսի է վերածվել:

Ինչ վերաբերում է ստեղծագործական միությունների դաշտը կանոնակարգող օրենսդրությանը, ապա դեռ պատրաստ չէ. Պարզվել է, որ բազմաթիվ աշխատանքներ, որ նախկինում տեսությունն էր գնել, պարզապես ջարդուփշուր են եղած: Վատ վիճակում է Դիլիջանի երկրագիտական թանգարանը, որտեղ հայտնի աշխատանքներ են պահվում, սակայն ոչ միությունը, ոչ էլ տեսությունը դրանք պահպանելու հնարավորություններ չունի:

Ջաջուռում Մինասի թանգարանի բացումը անընդհատ հետաձգ-

Նոր նախարարը լուծելո՞ւ է խնդիրները

լավագույնը առաջ բերել: Ճուկայական հարաբերությունները մշակույթի անկում են բերում, եթե չկա լավի ու վատի ճիշտ ընտրություն, գործում է գումարը, ընկերությունը, ծանոթությունը: Կարելի է մամուլի էջերում գովեստի խոսքեր կարդալ նկարիչների մասին, որոնք այդ արժանիքներն իրապես չունեն, իսկ շատ ավելի տաղանդավոր նկարիչը մնում է չնկատված: Սա մեր հոգսն է»:

Եթե նախկինում մրցանակի արժանանալու, կոչում ստանալու համար միությունում փակ քվեարկություն էր կազմակերպվում, արդյունքները ներկայացվում էին մշակույթի նախարարություն, որտեղ էլ կատարվում էր վերջնական ընտրությունը, այսօր նկարիչն ինքն իրեն կարող է մրցանակի առաջադրել, եւ «մեկ էլ տեսնում ես` ուրիշ ճանապարհներով նա է դառնում մրցանակակիր, կոչումի տեր»: Միության նախագահի կարծիքով այն, որ անտեսվում են տարիներ շարունակ իրենց պրոֆեսիոնալ մոտեցումները հաստատած օղակները, երբեք լավ Աղամյանը դրական է գնահատում, որ ժամանակին օրենսդիրը նախագծի հանդեպ ստեղծագործական միությունների բացասական վերաբերմունքը հաշվի առնելով այն չընդունեց, սակայն ասում է, որ ընդամենը մի քանի օր առաջ իրեն ներկայացված նոր տարբերակը նույնպես գոհացուցիչ չէ: «Օրենքի այս տարբերակը փաստացիորեն ոչինչ չի ավելացնում այսօրվա իրավիճակին, ասաց նա: Նախագիծը ոչնչով չի նպաստում ոչ միության, ոչ էլ անհատ ստեղծագործողի աշխատանքին: Պետք է աշխատանք տարվի, որի արդյունքում ստեղծագործական միությունները կկարողանան գոյատեւել եւ նպաստել հայ մշակույթի զարգացմանը: Եթե մեզ հարցնում են, լսում են մեր կարծիքը, հույս ունենք, որ վերջնական արդյունքը դրական կլինի»:

Այսօր վատ վիճակում են Մշակույթի նախարարության ենթակայության տակ գտնվող բազմաթիվ աշխատանքներ: Վերջերս թանգակագործ Խաչատուր Իսկանդարյանի աշխատանքների ցուցահանդեսվում է: «Այս շենքի կառուցման համար բավականին գումարներ են ծախսվել, բայց արդյունքն չի երեւում, ասաց Կարեն Աղամյանը: Սա արվել է «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով: Իմ կարծիքով` այն անիմաստ կառույց է, որովհետեւ Մինասի գործերից որեւէ մեկը տանել Ջաջուռ եւ այնտեղ ցուցադրել իմաստ չունի, ոչ էլ թանգարանից այդ նպատակով նկար չի տա, տեղափոխելուց հետո էլ հարց է ծագում` ով է գնալու նայելու: Չեն լուծված ջեռուցման, անվտանգության հարցերը: Սրանք խնդիրներ են, որոնց մասին կարծես ժամանակին չի մտածվել, եւ խնդիրը դեռեւս փակուղու մեջ է»:

Միության նախագահը ոլորտի խնդիրների լուծման գործում հույսեր է կապում նորանշանակ նախարարի հետ: Կարեն Աղամյանը խոստացավ մի քանի օրից կայանալիք հանդիպման ընթացքում նախարարին ներկայացնել մտահոգող բոլոր խնդիրները:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Տարածքներ նվաճելու արվեստը

Ֆրանսահայ նկարիչ Սարգիսը Երեւանում

«Իմ տրահում անծրեւի աղմուկ է լսվում, դրանք անծրեւի հիշողություններ են: Իմ միջավայրն եմ ստեղծել, պետք է մտնել եւ զգալ, լսել անձրեւի ձայնը, նստել հայկական կարպետների ու գորգերի վրա ու զգալ»: Լսել զգացողությունների ձայնը: Սա է այն հիմնականը, որ «պահանջվում» է Սարգսի արվեստը հասկանալու կամ գոնե պատկերացնելու համար: Սարգիսը ֆրանսահայ նկարիչ է եւ առաջին անգամ է իր արվեստը ներկայացնում Հայաստանում, պատճառը` Հայաստանից առաջին անգամ հրավեր ստանալն է, իսկ մինչ այդ աշխարհի 200 քաղաքներում ցուցահանդեսներ է ունեցել:

Մայիսի 19-ից օգոստոսի 29-ը «Հայարտ» մշակութային կենտրոնում եւ Փարաջանովի թանգարանում կներկայացվի Սարգսի ստեղծած իրացիոնալ աշխարհը` իր անսովոր տարօրինակությամբ: «Հայարտի» ներքնահարկային ընդարձակ անհաղորդ սրահներից մեկը զբաղեցրել է Սարգիսը (առաջին նախագիծ). սա իր տարածքն է, այստեղ մուտք գործելուց հետո պետք է պահպանել լռություն (պարտադիր պայման): Երեք կարմիր, կապույտ, դեղին գունային մակերեսներ (հարթակներ)` կենտրոնում ալյումինե փոքրիկ նավականման թասերով, 4-րդի մակերեսին` գորգեր, կարպետներ, կենտրոնում` հասակին, նստված է թափանցիկ, զանգ հիշեցնող մի ֆիգուր: Այս է այդ տարածքի նկարագրությունը, որը բնակեցրել է արվեստագետը: Դրսում` մինչ ներս մտնելը ջրով լի ալյումինե մեծ թասեր են` վրան լողացող հացեր... իսկ մեկի ջրերին փոքրիկ ալյումինե նավականման թաս... Ներսում երաժշտության աղմուկ է` երաժշտություն, որը ծնվել է անձրեւի ձայնից, քարերի դղրդոցից, թռչունների ծլվլոցից, քամու «ընձառությունից»:

«Հայաստան գալու առաջին օրվանից սկսել եմ աշխատել, երեկոյան դասախոսություններ եմ ունեցել, այցելել եմ Գյումրի, եղել տեսողական արվեստի թանգարանում», պատմում է Գյումրուց Մարմարաշեն տանող ճանապարհի կիսաքանդ, կիսավեր շենքերի մասին` իբրեւ հետպատերազմյան տպավորություններ, ապա գյուղի հրաշք եկեղեցու, ճանապարհի կողքերին օղի խմող տղամարդկանց մասին: Ու զարմացած է, «Հայաստանը հակասությունների երկիր է, ասում է, խենթանալիք է, ես էլ խենթ եմ»:

Սարգսի տարածքում հայտնվելով (նախապես ստեղծվել էր խորհրդավորության մթնոլորտ)` մտածում ես` ինչի համար է այս ամենը: Ինքն իր արվեստը համարում է ինստալացիայի` տեղադրման արվեստ: Զանգանման ֆիգուրն արվեստագետն է` ընկած տիեզերքից: Անհայտության, անորոշության վիճակ` նետված մարդուն` ինքդ պետք է ստեղծես տարածությունը, լցնես դա: Արտաքին աշխարհն այստեղ չի գործում: Ինքդ քո զգացողությունների թելադրողն ու թարգմանն ես: Արվեստագետի համար ցուցադրվող առարկաները զգացողությունների ստվերներն են, անձրեւի հիշողությունը խորհրդանշում է հույսը. յուրաքանչյուր` ամենապարզ իրավիճակներում ինչ-որ բան անելու հույսը. «Սա ինձ համար փոխաբերական Հայաստանն է, փոքրիկ, որ գոյատեւման պայքար է մղում կյանքի համար»:

Տեսողական ապրեկտները զգացողություններ արթնացնելու համար չափազանց մերկ, պրոզայիկ թվացին, ճիշտ հակառակ տպավորություն թողեց արվեստագետի խոսքը` հարուստ ներաշխարհով` պոետիկ, փիլիսոփայորեն աշխարհն ընկալող եւ արտակարգ հետաքրքրական. «Արվեստագետը մի մարդ է` պոկված աշխարհի իրադարձություններից»:

Ցուցահանդեսի վերնիսաժային հրավերի նախաձեռնողը` Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Անրի Կյունին եւ իր տիկինն են: Մինչ այս անսովոր տարածք մուտք գործելը (ցուցասրահի համար աննախադեպ հերթ էր): Անրի Կյունին ներկայացրեց արվեստագետի աշխարհայացքային փիլիսոփայական ըմբռնումների իր բավականին ինքնատիպ մեկնաբանությունը. «Սարգիսն իր գրաված տարածքներն օգտագործում է հարափոփոխ պայմաններում` լույսի, գույնի երանգավորումներով, վերածելում է սովորականը: Ուժեղ է ստեղծագործության հիմքում ընկած գաղափարը. մարդուն է տրված բնակեցնելու որեւէ տարածք: Ցանկացած տարածք դառնում է այն, ինչ մենք սարքում ենք: Հայաստանը սահման չէ, սա այն պատկերացումն է, որ հայերը կրում են` այդ տարածքի գաղափարը: Սարգիսն ինքն էլ մի տեղահանված հայ է, բայց համամարդկային մտածողությամբ, եւ այդ գաղտնիությամբ է պայմանավորված ֆրանսիացի լինելու նրա առանձնահատկությունը: Ես կարծում եմ, Սարգսի այս մտահղացումների մեջ առկա է արեւելյան փիլիսոփայությանը բնորոշ, մարդու եւ տիեզերքի դաշնության գաղափարը: Ահա թե ինչու այս ցուցադրությունը կարող էր լինել միայն Հայաստանում, որովհետեւ Հայաստանը խաչմերուկում է արեւելքն ու արեւմուտքը, բացում սահմանները: Խուժելով այս ճանապարհով, վերածվում ես տեղահանված, մոլորված այցելուի, սակայն Սարգսի մտածված արտահայտչամիջոցները հասուն են մարդուն առհասարակ, բայց նա հայ է, իսկ Հայաստանը երբեք չի եղել չբնակեցված երկիր: Հայաստանը մնացել է այնտեղ, որտեղ եղել են հայերը: Հայեցիությունը սրտում տեղավորված մի իրողություն է...»:

Սարգիսը 3 ամիս վերաբնակեցրել է հայաստանյան մի կտոր տարածք, մուտք գործելուց առաջ հիշեք լռություն պահպանելու մասին, որպեսզի լսեք անձրեւի հիշողությունը...

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՉԵԽԱԿԱՆ ՀՅՈՒՐԱԽԱՂԵՐ

«Նոր անունների» փայլուն ելույթները Պրահայում

Մայիսի 16-ին Պրահայի կենտրոնական հրապարակի հարեւանությամբ գտնվող Սալվադոր եկեղեցում հանդես եկան Հայաստանի «Նոր անուններ» խմբի պատանի երաժիշտ կատարողները, որոնք իրենց փայլուն ելույթներով զարմացրին ու հիացրին ներկաներին: «Օրեր» համաեվրոպական ամսագրի հովանավորությամբ կազմակերպված համերգը երրորդն էր խմբի չեխական ելույթների շարքում (հատկապես պետք է նշել Պրահայի երաժշտական դպրոցի ելույթը): Ինչպես նշեց ծրագրի ղեկավարի տեղակալ Նոնա Ոսկանյանը, շնորհալի երաժիշտ կատարողները բազմաթիվ միջազգային ու հանրապետական մրցույթների դափնեկիրներ են, արդեն իսկ համերգներով ու տարբեր ելույթներով հանդես են եկել աշխարհի բազմաթիվ երկրներում` Միացյալ Նահանգներից մինչեւ Ռուսաստան, Կանադայից մինչեւ Մերձավոր Արեւելքի երկրներ: Համերգի ծրագիրը նույնպես բազմազան էր` Լիստ, Խաչատրյան, Կոմիտաս, Իպոլիտով-Իվանով(?), Կրեյսլեր, Շչեդրին, Դեմերսման: Դաշնակահար Արմինե Ահարոնյանի, ջութակահար Աննա Հարությունյանի, սաքսոֆոնահար Հայրապետ Առաքելյանի գրավիչ ելույթները ընդմիջվում էին Մհեր Մնացականյանի դուդուկի, կլարնետի ու շվիի ինքնատիպ կատարումներով: Նրանց ելույթների մի մասին նվագակցում էր փորձառու դաշնակահար Լոլիտա Պողոսյանը:

«Նոր անուններին» իր ողջույնն էր բերել նաեւ Չեխիայի Սոկոլով քաղաքի երաժշտական դպրոցի 10-ամյա սան Հրանտ Բաբայանը, որը կատարեց Բրամսի Հունգարական պարը: Իսկ օպերային բաս երգիչ Արմեն Կարապետյանը, որ խմբի չեխական համերգների կազմակերպիչներից էր, ներկաներին գերեց Պոնկիելլիի Ալվիզեի մեներգով «Լա Ջոկոնդա» օպերայից եւ Բարսեղ Կանաչյանի «Օրորոցայինով»:

Համերգն ավարտվեց խմբի համաքական ելույթով: Կրկին հնչեցին Խաչատրյանի «Լեզգինկան» եւ «Սուրերով պարը»: Ցավոք, որոշ անմատչելի մահվան պատճառով չեխական համերգներին չկարողացավ ներկա գտնվել «Նոր անունների» գեղարվեստական ղեկավար ու հիմնադիր Սիլվա Մեքինյանը, ինչի առիթով խորապես ցավակցում ենք նրան: Իսկ «Նոր անունների» չեխական ճամփորդության գլխավոր հովանավորներն էին Չեխական ավիաուղիներն ու ՆԻԿՈ հյուրանոցային համալիրը:

Մայիսի 17-ին շնորհալի երաժիշտները ելույթ կունենան նաեւ Պրահայի Ռուսական գիտության ու մշակույթի տանը` Արքաս առեւտրամշակութային կենտրոնի հովանավորությամբ: Իսկ Երեւան վերադառնալուց առաջ երաժիշտների խումբը կհյուրընկալվի նաեւ «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական խմբագրությունում:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Պրահա

Հայկազյան համալսարանը մեծարում է լիբանանցի կանանց

Հինգ լիբանանցի կանայք գիտական, մշակութային եւ բարեգործական ասպարեզներում մեծարման են արժանացել «Ֆինիշյա» (Փյունիկ) միջազգային հյուրանոցում մայիսի 7-ին տեղի ունեցած միջոցառման ընթացքում: Միջոցառումը կազմակերպել է Հայկազյան համալսարանի տնօրենությունը, հովանավորությամբ Լիբանանի առաջին տիկնոջ` Անդրի Լահուդի: Նախարարների եւ խորհրդարանականների կանանց ներկայությամբ հանդիսավոր նիստի ժամանակ անծամբ տիկին Լահուդի ձեռքից հասուն հուշատախտակներ են ստացել տիկիններ Ռաբաբ էլ Սադրը, Հերմինե Այտինյանը, Մունիրա էլ Սոլհը, Մեյ Արիդան եւ Յուսեր Սաաբն իրենց ասպարեզներում հասարակության մեջ առաջատար դեր կատարելու համար:

Վերջում տեղի է ունեցել ընդունելություն եւ գեղարվեստական մաս: Այս մասին տեղեկացնում է Բեյրութից էլ. փոստով ստացված հաղորդագրությունը:

Հ. Օ.

Գյուղակաղեմիան այրում է ... աշխույժ գրական կյանքով

ՀԳՄ-ում գրական-գեղարվեստական միջոցառումները դադարել են «հերթական» լինելուց: Դա պահանջ է, որն անընդհատ հագեցնելու կարիք ունի: Բուհի «Հասկ» պարսոնաքերթը ստեղծագործող ուսանողների բորբ կրակը թեժ պահելու դժվարին առաքելությունն է ստանձնել, իբրեւ ուղենիշ ունենալով Զաքարիա Շեհրիմանի խոսքերը. «Եթե չես ուզում խենթանալ` ստեղծագործիր, իսկ ով ինչ կուզի, թող ասի»: Ստեղծագործող ուսանողների ամենամյա մրցույթ եւ մրցանակաբաշխություն, որն ամփոփվում է «Հունձք» ալմանախով: Նարեկյան, չարենցյան եւ տերյանական ընթերցումներ, հայ-բասկյան լեզվական-մշակութային առնչություններին նվիրված երեկո` նավառայի ժամանակակից բանաստեղծների ստեղծագործությունների ընթերցմամբ: Սա ոչ լրիվ ցանկն է, իսկ նպատակը մեկն է` սատարել բնագիտական բուհի գեղեցիկին ձգտող, գեղեցիկը գնահատող երիտասարդներին:

Ա. Կ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

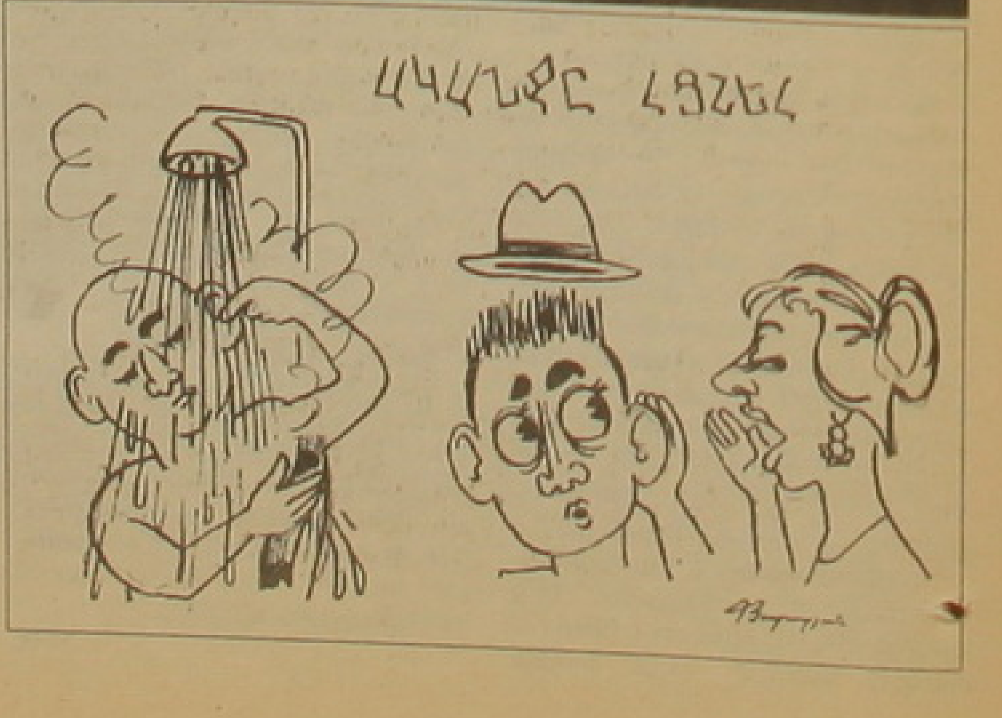

Մարզական

Կրամնիկ-Լեկո մրցամարտը կկայանա Բրիսագոյում

Դասական շախմատի աշխարհի չեմպիոն Վլադիմիր Կրամնիկի եւ այդ տիտղոսի հավակնորդ Պետեր Լեկոյի մրցամարտը տեղի կունենա շվեյցարական Բրիսագո քաղաքում այս տարվա սեպտեմբերի 25-ից հոկտեմբերի 18-ը: Չեմպիոնին հաղթելու համար հարկ կլինի 14 պարտիա անցկացնել: Այս մասին հայտարարվել է մրցամարտի մասնակիցների մասնակցությամբ Համբուրգում անցկացված մամուլի ասուլիսում: Մրցամարտի գլխավոր հովանավորը «Դանեման» ծխախոտային ֆիրման է: Ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը 1 մլն շվեյցարական ֆրանկ է: Հաղթողը կստանա գումարի 60 տոկոսը:

Մամուլի ասուլիսի ժամանակ շատ յուրօրինակ ձեւով որոշվեց, թե մրցակիցներից ո՞վ է առաջին եւ հետագա կենտ պարտիաներում խաղալու սպիտակ խաղաքարերով: Դրա համար նախ խնդրեցին շախմատիստներին մի պահ լքել դահլիճը, ապա Բրիսագո քաղաքի ներկայացուցիչ Ադրիանա Մաղեյրան շախմատի խաղատախտակի վրա ընտրեց գաղտնի f5 դաշտը: Դահլիճ վերադարձած շախմատիստները ցուցատախտակի վրա արագորեն քայլեր կատարեցին: Պարտիան ավարտվեց 17-րդ քայլին, երբ առաջինը Լեկոյի ձին զբաղեցրեց նշված f5 դաշտը: Այսպիսով, կենտ պարտիաներում սպիտակներով խաղալու է Պետեր Լեկոն: Մրցամարտի մրցավարներն են լինելու շվեյցարացի Մարկուս Անգստը, լեհ Անջեյ Ֆիլիպովիչը եւ հոլանդացի Ալբերտ Վասեն:

Եվ այսպես, գրեթե երկու տարվա չարչարանքից հետո վերջապես հաջողվեց կազմակերպել Կրամնիկ-Լեկո մրցամարտը: Նախապես այդ մրցամարտի կազմակերպմամբ զբաղվում էր «Էյնշտեյն գրուպը», սակայն հովանավորների միջեւ ծագած տարաձայնությունների պատճառով մրցախաղը չկայացավ: Այնուհետեւ նախատեսվում էր մրցամարտն անցկացնել Դուբայում, սակայն Մերձավոր Արեւելքում իրավիճակի սրման պատճառով այդ հարցն էլ օրակարգից հանվեց:

«Արսենալը» հետաքրքրվում է Մորյենտեսով

Ընթացիկ մրցաշրջանում Մադրիդի «Ռեալին» պատկանող Ֆեռնանդո Մորյենտեսի հիանալի խաղը, որը վարձավճարով հանդես է գալիս ֆրանսիական «Մոնակոյում», չէր կարող աննկատ մնալ: Նրանով սկսել են հետաքրքրվել մի քանի թիմեր, այդ թվում եւ Անգլիայի նորընծա չեմպիոն «Արսենալը»: Վերջինիս գլխավոր մարզիչ Արսեն Վենգերը չի թաքցրել իր հետաքրքրասիրությունը Մորյենտեսի նկատմամբ, նշելով, որ վերջինս «Արսենալում» կարող է հիանալի հարձակողական քառյակ կազմել թիմի ռմբարկու Թյերի Անրիի հետ: «Արսենալը» Մորյենտեսի համար «Ռեալին» առաջարկում է 17,5 մլն ֆունտ ստեռլինգ:

Այս առնչությամբ Մորյենտեսը նշել է, որ ինքը հպարտ է «Արսենալի» եւ «Չելսիի» կողմից ուշադրության արժանանալու համար: Նա դեմ չի լինի տեղափոխվելու Անգլիա, սակայն այդ հարցը վերջնականապես պետք է լուծի միայն «Ռեալի» ղեկավարությունը: Մորյենտեսն «արքայական» ակումբի հետ դեռեւս 2 տարվա պայմանագիր ունի կնքած:

Ստամը տեղափոխվեց «Միլան»

Իտալիայի նորընծա չեմպիոն «Միլանը» պայմանագիր է կնքել Հոլանդիայի հավաքականի եւ «Լացիոյի» պաշտպան Յապ Ստամի հետ: Հոլանդացի ֆուտբոլիստի տրանսֆերը «Միլանին» 10,5 մլն եվրո արժեցավ: Հզոր պաշտպանը հայտնի դարձավ հոլանդական «Էյնդհովենում» հանդես գալու տարիներին: 1998 թ. նա տեղափոխվեց «Մանչեսթր յունայթեդ»՝ թիմի հետ նվաճելով չեմպիոնների գավաթը: Սակայն Ալեքս Ֆերգյուսոնի հետ տարաձայնության հետեւանքով Ստամը ստիպված էր հեռանալ անգլիական ակումբից՝ ընտրելով իտալական «Լացիոն»: Նախատեսվում է, որ 31-ամյա պաշտպանը իր նախկին թիմակից Ալեսանդրո Նեստայի հետ հանդես կգա պաշտպանության կենտրոնում, իսկ եզրերում կխաղան Պաոլո Մալդինին ու Կաֆուն:

Վերջին մեկ ամսում «Միլանի» կազմը համալրվել է երկու ֆուտբոլիստով: Մինչ Ստամը, իտալական ակումբի հետ պայմանագիր էր կնքել ֆրանսիական «Լիոնի» կիսապաշտպան Վիկաշ Դորասոն: «Միլանի» փոխնախագահ Ադրիանո Գալիանին նշել է, որ երկու ֆուտբոլիստի ընդգրկումը թիմի կազմում լրիվ բավարար է: «Միլանն» անցյալ տարվա չեմպիոնների լիգայի հաղթողն է եւ այս մրցաշրջանի Իտալիայի չեմպիոնը: Այնպես որ, ըստ Գալիանիի ամեն ինչ հիանալի է:

Կորեացիները մտահոգված են մարզչի ընտրությամբ

Կորեայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան մտահոգված է ազգային հավաքականի նոր գլխավոր մարզչի ընտրության հարցով: Երբ աշխարհի առաջնության ընտրական խաղում կորեացիները չկարողացան հաղթել Մալդիվյան կղզիների հավաքականին, ազգային թիմի մարզիչ Ումբերտո Կոելյոն աշխարհի հրաժարական տվեց: Այժմ հարկավոր է գտնել այն մարզչին, որն աշխարհի նախորդ առաջնության կիսաեզրափակիչի մասնակիցներին Գերմանիայի պաշտոնի ուղեգիր կպարգեւի: Հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնի թեկնածուների թվում նշվում են Սենեգալի հավաքականի նախկին մարզիչ, ֆրանսիացի Բրյունո Մեցյուն, Պորտուգալիայի ընտրանու ներկայիս մարզիչ Լուիս Ֆելիպե Սկոլարին, անգլիական «Սանդերլենդի» հոլանդացի մարզիչ Միկ Մաքարթին եւ Թուրքիայի հավաքականի նախկին մարզիչ Շենոլ Գյունեշը:

Լավագույն մարզիչը Վենգերն է

Լոնդոնի «Արսենալի» գլխավոր մարզիչ Արսեն Վենգերը ֆուտբոլային իր գործունեության ընթացքում 2-րդ անգամ ճանաչվում է Անգլիայի լավագույն մարզիչ: Հարցմանը մասնակցել են անգլիական 3 դիվիզիոնների բոլոր մարզիչները: Արսեն Վենգերի ընտրությունն օրինաչափ է: Նրա գլխավորությամբ «Արսենալը» հիանալի հանդես եկավ պրեմիեր-լիգայում՝ 38 հանդիպումներում չկրելով ոչ մի պարտություն, ինչը յուրօրինակ ռեկորդ է:

Հեսկին հեռանում է «Լիվերպուլից»

Անգլիայի հավաքականի հարձակվող Էմիլ Հեսկին հաջորդ մրցաշրջանում հանդես կգա «Բիրմինգհեմում»: 25-ամյա ֆուտբոլիստի համար «Բիրմինգհեմը» «Լիվերպուլին» 3,5 մլն ֆունտ ստեռլինգ կվճարի: Մինչդեռ 2000 թ. լիվերպուլցիները նրա համար «Լեսթերին» 11 մլն ֆունտ ստեռլինգ էին վճարել: «Լիվերպուլի» կազմում Հեսկին անցկացրել է 228 խաղ եւ խփել է 60 գնդակ: Հեսկիից ազատվելու պատճառն այն է, որ «Լիվերպուլը» թիմ է հրավիրելու Ֆրանսիայի առաջնության լավագույն ռմբարկու Ջիբրիլ Սիսեին:

«Բիրմինգհեմի» գլխավոր մարզիչ Սթիվ Բրյուսը գովեստով է խոսում Էմիլ Հեսկիի մասին եւ հույս ունի, որ վերջինս իր թիմում ավելի լավ հանդես կգա, քան մինչ այդ խաղում էր «Լիվերպուլում»:

Լարսոնի հրաժեշտի խաղը

Շվեդ հանրահայտ ռմբարկու Հենրիկ Լարսոնի համար «Դանդի յունայթեդի» հետ առաջնության ավարտական խաղը վերջինն էր «Սելթիկի» կազմում: Երկրի չեմպիոնի տիտղոսը վաղաժամկետ նվաճած «Սելթիկն» այդ խաղը շահեց 2-1 հաշվով: Շվեդ ֆուտբոլիստը դարձավ 2 գոլի հեղինակ: Նա 30 գնդակով Շոտլանդիայի առաջնության լավագույն ռմբարկուն է: «Սելթիկում» անցկացրած 7 մրցաշրջանների ընթացքում Լարսոնը 311 խաղում իր օգտին 240 գոլ է գրանցել:

Հաջորդ մրցաշրջանում Լարսոնը հանդես կգա այլ ակումբում: Նրանով հետաքրքրվում են մի շարք ակումբներ եւ առայժմ Լարսոնն ընտրություն չի կատարել:

«Բեշիքթաշը» հրավիրում է Մաթեուսին

Հունգարիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Լոթար Մաթեուսը հնարավոր է զբաղեցնի թուրքական «Բեշիքթաշի» ղեկը: Ստամբուլյան ակումբի նախագահի պաշտոնի թեկնածուներից մեկը՝ Յըլդըրըմ Դեմիրորեն հայտարարել է, որ աշխարհի չեմպիոնի հետ արդեն պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել: Եթե Դեմիրորեն հաղթող ճանաչվի ակումբի նախագահի ընտրություններում, ապա Մաթեուսը կգլխավորի «Բեշիքթաշը»: Ընտրությունները կկայանան մայիսի 30-ին:

Հրաչյի յոթնյակը հաջող ելույթ ունեցավ

Շախմատի Եվրոպայի առաջնության 4-րդ տուրն ամենահաջողն էր հայ շախմատիստների համար: Մեր հրաչյի յոթնյակը հանդես եկավ առանց պարտության՝ տոնելով չորս հաղթանակ, երեք պարտիա ավարտելով ոչ-ոքի: Իրենց օգտին հաղթական միավորներ գրանցեցին Անաստասյանը, Սարգսյանը, Ասրյանը, Պետրոսյանը: Անաստասյանը սեւերով հաղթեց Ջուլիան Ռադուլսկիին, իսկ մյուս երեք շախմատիստները սպիտակներով համապատասխանաբար պարտության մատնեցին Աթանասիոս Մաստրովասիլիսին, Տրայցե Նեդեւին եւ Տուրհան Յըլմազին: Լեւոն Արոնյանը ոչ-ոքի խաղաց Ռալֆ Անդերսոնի հետ: Միավորը բաժանեցին նաեւ Մինասյանն ու Յան Սմեցը, Փաշիկյանն ու Անդրեյ Իստրատեսկուն:

Մեր շախմատիստներից լավագույն արդյունքն ունեն Լեւոն Արոնյանն ու Աշոտ Անաստասյանը, որոնք չորս տուրից հետո վաստակել են 3-ական միավոր: 2,5-ական միավոր ունեն Արտաշես Մինասյանը, Կարեն Ասրյանը եւ Գաբրիել Սարգսյանը: 2-ական միավոր են վաստակել Տիգրան Պետրոսյանն ու Արման Փաշիկյանը: Իսկ առաջատարը Դավիթ Նավարան է, որը 4-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ պարտության մատնելով Բայանդուր Ջոբավային:

Միլով-Կրասենկով, Ագրեստ-Գուրեւիչ, Ռաջաբով-Նյուբակ, Միրոշնիչենկո-Մամեդյարով պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի: Նշված շախմատիստների հաշվին գրանցված է 3-ական միավոր:

Երեկ շախմատիստները հանգստանում էին, իսկ այսօր կկայանա 5-րդ տուրը: Հայ շախմատասերների ուշադրության կենտրոնում կլինեն Անաստասյան-Միլով, Արոնյան-Միրոշնիչենկո, Հուլակ-Սարգսյան, Սմեց-Ասրյան, Հալկիաս-Մինասյան, Փաշիկյան-Ղասիմով, վան դեր Շթերեն-Պետրոսյան պարտիաները:

Հաղթական մեկնարկ

Բոսնիայում մեկնարկել է շախմատի միջազգային մրցաշար, որի 10 մասնակիցների թվում է Սլովակիայում բնակվող Սերգեյ Մովսիսյանը: Հայ շախմատիստն իր անհատական վարկանիշով (2647) զիջում է միայն Ալեքսեյ Շիրովին (2713), Նայջել Շորթին (2712), Իվան Սոկոլովին (2690) եւ Վիկտոր Բոլոգանին (2665):

Մովսիսյանը հաջող մեկնարկեց՝ առավելության հասնելով Բորկի Պրեդոեւիչի նկատմամբ: Արդյունավետ ելք ունեցան նաեւ Շիրով-Կուրացիա եւ Բոլոգան-Շորթ պարտիաները, որոնցում հաջողությունն ուղեկցեց սպիտակ խաղաքարերով խաղացած շախմատիստներին: Սոկոլով-Աթալիկ, Դիզդարեւիչ-Կոժուլ պարտիաները խաղաղ ելք ունեցան: 2-րդ տուրում Մովսիսյանը սեւերով խաղալու է անգլիացի գրոսմայստեր Նայջել Շորթի հետ:

Լպուտյան-ԱԺ պատգամավորներ շախմատային մրցախաղ

Գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանը երեկ տեղեկացրեց, որ հանձնաժողովը դիմել է ԱԺ բոլոր խումբ-խմբակցություններին՝ ներկայացնելու շախմատ խաղացողների անունները, ովքեր կմասնակցեն Հայաստանի բազմակի չեմպիոն, միջազգային գրոսմայստեր, «Չեսս» շախմատային ակադեմիայի տնօրեն Սմբատ Լպուտյանի հետ միաժամանակյա խաղաշարին: Խաղաշարը կկայանա մայիսի 26-ին, ժամը 13:30-ին, ԱԺ շենքում:

Խաղաշարը նվիրվում է Տիգրան Պետրոսյանի ծննդյան 75-ամյակին, ինչպես նաեւ 1918 թ. մայիսի 28-ին Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակման տարեդարձին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Լուչեսկուն կգլխավորի «Շախտյորը»

Դոնեցկի «Շախտյորի» նոր գլխավոր մարզիչ է նշանակվել ռումինացի մասնագետ Միրչա Լուչեսկուն, որը 3 տարով պայմանագիր է կնքել ակումբի հետ: Նա կփոխարինի գերմանացի Բեռնդ Շուստերին, որի գլխավորությամբ «Շախտյորն» անհաջող ելույթներ ունեցավ Ուկրաինայի առաջնությունում՝ զրկվելով չեմպիոնի կոչումը նվաճելու հնարավորությունից: Լուչեսկուն ընթացիկ մրցաշրջանում մարզում էր թուրքական «Բեշիքթաշը», որը դարձավ բրոնզե մրցանակակիր:

59-ամյա Լուչեսկուն ժամանակին գլխավորել է Ռումինիայի ազգային հավաքականը: Նրա գլխավորությամբ ռումինացիները հաջող մրցելույթներ են ունեցել՝ նվաճելով 1984 թ. Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչի ուղեգիրը: Լուչեսկուն մարզել է նաեւ Բուխարեստի «Դինամոն» ու «Ռապիդը», իտալական «Պիզան», «Բրեշիան», «Ռեջինան» ու «Ինտերը»: Վերջին տարիներին նա աշխատել է Թուրքիայում, սկզբում՝ «Գալաթասարայում», այնուհետեւ՝ «Բեշիքթաշում»: 2002/03 թթ. նրա գլխավորությամբ «Բեշիքթաշն» ուժեղագույնը ճանաչվեց Թուրքիայում, իսկ Լուչեսկուն ստացավ լավագույն մարզչի համար նախատեսված մրցանակը:

Մինչ Լուչեսկուի նշանակումը, ուկրաինական լրատվամիջոցները «Շախտյորի» գլխավոր մարզչի թեկնածուների թվում նշում էին «Բոկա Խունիորսի» մարզիչ Կառլոս Բյանկիին, ինչպես նաեւ ռուսաստանցիներ Օլեգ Ռոմանցեւին ու Վալերի Գազաեւին: Սակայն ակումբի նախագահ Ռինատ Ախմետովին հաջողվեց բավական երկարատեւ բանակցություններից հետո համոզել Լուչեսկուին ստանձնելու թիմի ղեկը:

«Չելսին» բանակցում է Կառլոսի գործակալների հետ

Մադրիդի «Ռեալի» պաշտպան Ռոբերտո Կառլոսը լրագրողներին տեղեկացրել է, որ «Չելսիի» ներկայացուցիչները նախնական բանակցություններ են սկսել իր գործակալների հետ: Կառլոսը նշել է, որ ցանկանում է «Ռեալում» հանդես գալ եւս 5 մրցաշրջան, մինչեւ 38 տարեկանը, որից հետո եւս երկու տարի խաղալ Բրազիլիայում: «Ռեալի» հետ պայմանագրի ժամկետը լրանում է 2005 թ., սակայն դրա երկարաձգման շուրջ բանակցությունները դադարեցվել են կողմերի տարաձայնությունների պատճառով: Ռոբերտո Կառլոսը ցանկանում է նոր պայմանագիր կնքել 2 տարի ժամկետով, իսկ ահա ակումբի ղեկավարությունը երկու այլ տարբերակ է առաջարկում, ինչը ձեռնտու չէ բրազիլացուն: Ուստի Կառլոսը մտադիր է հաջորդ շաբաթ հանդիպել ակումբի նախագահ Ֆլորենտինո Պերեսի եւ մարզական տնօրեն Խորխե Վալդանոյի հետ ու վերջնականապես պարզել պայմանագրի հետ կապված բոլոր մանրամասները: Ըստ որոշ աղբյուրների, «Չելսին» Ռոբերտո Կառլոսին եռամյա պայմանագիր է առաջարկում, ըստ որի բրազիլացին տարեկան 6 մլն եվրո կստանա:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

Արկտիկայում սառույցներն սկսել են ավելի արագ հալվել

Վերջին 3 տարիներին Արկտիկայում ամառային ամիսներին օդի միջին ջերմաստիճանը կտրուկ բարձրացել է: Դրա հետեւանքով հալվել են մայրցամաքային սառույցի զգալի զանգվածներ: Այս հետեւության է հանգել բրիտանացի բեւեռախույզ Բեն Սաունդերսը:

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ 2004 թ. փետրվարի վերջերին Սաունդերսը միայնակ դահուկային արշավ էր սկսել Սիբիրում, որտեղից Հյուսիսային բեւեռով հասնի Կանադա: Բայց մայիսին նրա առջեւում հայտնվել էր 70 կիլոմետրանոց բաց ջրատարածք, եւ բեւեռախույզն ստիպված էր եղել ընդհատել իր ճանապարհորդությունը:

«Վերջին 3 տարում 3 անգամ եղել եմ Արկտիկայում: Ամեն ինչ շատ է փոխվել: Ամեն օր բաց ջրատարածք էի տեսնում այնտեղ, որտեղ դա չպետք է լիներ», հայտարարել է Սաունդերսը Արկտիկայից վերադառնալուց հետո: եթե այսպես շարունակվի, ապա մոտ ժամանակներս առհասարակ անհնար կլինի դահուկներով անցնել Հյուսիսային բեւեռով:

2001 թ. ապրիլ-մայիսին Սաունդերսի կատարած չափումների համաձայն, Արկտիկայում օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը եղել է 15-20 աստիճան սառնամանիք: Մինչդեռ 2004 թ. նույն ամիսներին արձանագրվել է մինուս 5-7 աստիճան:

Բեւեռախույզը պատմել է, որ իր ճանապարհին ինքը հազվադեպ է սպիտակ արջեր տեսել դրանց բնակության ավանդական վայրերում: Դա եւս վկայում է, որ Արկտիկայում մայրցամաքային սառույցներն արագորեն հալվում են: Բարակ սառույցի վրա սպիտակ արջերը չեն կարողանում փոկ որսալ եւ հեռանում են:

Անցյալ տարի անցկացված հետազոտության համաձայն, մոլորակի ընդհանուր ջերմացման հետեւանքով դարավերջին ամառային ամիսներին Արկտիկայի սառույցները լիովին կհալվեն:

Պ. Ռ.

Առաջիկա օրերին հանրապետությունում դարձյալ «կիսխի» անկայուն եղանակը

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 20-ին եւ 21-ին ժամանակ առ ժամանակ սպասվում են անձրեւ եւ ամպրոպ, 22-ին առավելապես առանց տեղումների եղանակ: Օդի ջերմաստիճանը 20-21-ին կնվազի 2-4, այնուհետեւ կբարձրանա 3-5 աստիճանով:

Ըստ հիդրոօդերեւութաբանական կանխատեսումների, նշված ժամանակահատվածում օդի միջին ջերմաստիճանը Շիրակում կտատանվի գիշերը` +1 +6, ցերեկը` +9+14, Կոտայքում գիշերը` +1 +6, ցերեկը` +9 +14, Գեղարքունիքում գիշերը` +1 +6, ցերեկը` +9 +14, Լոռիում գիշերը` +5 +10, ցերեկը` +12 +17, Տավուշում գիշերը` +7 +12, ցերեկը` +15 +20, Արագածոտնի բարձրադիր շրջաններում գիշերը` +1 +6, ցերեկը` +9 +14, ցածրադիր մասերում գիշերը` +5 +10, ցերեկը` +17 +22, Արարատյան դաշտում գիշերը` +5 +10, ցերեկը` +17 +22, Վայոց Ձորում գիշերը` +5 +10, ցերեկը` +17 +22, Սյունիքի հովիտներում գիշերը` +7 +12, ցերեկը` +15 +20 եւ նախալեռներում գիշերը` +5 +10, ցերեկը` +12 +17 աստիճանի սահմաններում:

Այդ օրերին Արեգակի գումարային ակտիվությունը կլինի ցածր, ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվությունը` բարձր, իսկ գեոմագնիսական դաշտը` կայուն: Օդի հարաբերական խոնավությունը կտատանվի 75-80 տոկոսի սահմաններում:

Երեւանում մայիսի 20-ին եւ 21-ին ժամանակ առ ժամանակ սպասվում է անձրեւ, 22-ին` առավելապես առանց տեղումների եղանակ: Ջերմաստիճանը գիշերը` +7 +9, ցերեկը` +22 +24 աստիճան: Ռադիոակտիվ ճառագայթման մակարդակը մայրաքաղաքում կլինի 15 միկրոռենտգեն/ժամ:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը, որը վարում էր բանկի նախագահ Տ. Սարգսյանը, մայիսի 18-19-ի նիստում հաստատեց ՀՀ ԿԲ 2004թ. առաջին եռամսյակի ծախսերի նախահաշվի եւ կապիտալ ներդրումների ծրագրի կատարողականը, ՀՀ ԿԲ 2004թ. առաջին եռամսյակի ֆինանսական հաշվետվությունը եւ «ՀՀ ԿԲ հաշվապահական հաշվառման վարման կանոնները» ձեռնարկի «ՀՀ ԿԲ ֆինանսական հաշվետվության եւ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերը, կազմման մեթոդիկան եւ ներկայացումը» գլուխը:

ԿԲ խորհուրդը համաձայնություն տվեց գրանցել «Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ «Կենտրոն» եւ «Էրեբունի-1» մասնաճյուղերը` համապատասխանաբար ք. Երեւան, Արամի 3 եւ ք. Երեւան, Տիգրանյան 14 հասցեներով, «Հայխնայբանկ» ՓԲԸ-ի Նոր Հաճընի մասնաճյուղի գործունեության վայրի փոփոխությունը` ք. Նոր Հաճըն, Չարենցի 18 հասցեով, «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ-ի «Սիսիան» եւ «Քաջարան» մասնաճյուղերի գործունեությունների վայրի փոփոխությունները` համապատասխանաբար ք. Սիսիան, Սիսականի փողոց, թիվ 21, եւ ք. Քաջարան, Լեռնագործների փողոց, թիվ 4 հասցեներով:

ԿԲ խորհրդի որոշմամբ արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիա տրամադրվեց անհատ ձեռնարկատեր Գեւորգ Գեւորգյանին, իսկ «Կոն-բրոսել» ՍՊԸ-ին եւ «ԱԼՍ էրգրունջի» ՍՊԸ-ին այլ վայրում եւս արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնելու լիցենզիաներ տրամադրվեցին:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Armenian European Policy and Legal Advise Center

is seeking Short-term Experts for the activity concerning the "Advice on Financial Sector Issues".

Requirements:

- At least 5 years professional experience and strong knowledge of issues related to the financial markets;
- A clear overview of the current situation of the Armenian financial sector;
- A good understanding of the legislative and institutional gaps within the Armenian financial sector;
- A knowledge of the EU financial sector regulations and trends;
- Good understanding of the EU's financial sector's structure and developments;
- Excellent skills in drafting reports in financial markets analysis in English language.

Duration: to be agreed.

Commencement date: As soon as possible.

For the detailed information please visit the announcement section on our web-site **www.aeplac.am**

You are invited to submit your CV in English, to **info@aeplac.am** not later than 24th of May 2004.

No phone calls and visits will be entertained.

Only short listed candidates will be contacted for interviews.

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 19.05.2004 թ. ժ. 9.00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	555.37	549.80	560.90
EUR	1	եվրո	665.83	661.80	669.80
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.15	18.00	20.30

Ուշադրություն

Այն մարդիկ, ովքեր մտածում են օտար երկիր գնալու մասին եւ կարիք ունեն իմանալու, թե ի՞նչ է սպասվում իրենց օտար պետություններին «հանձնվելու», փախստականի կարգավիճակ հայցելու դեպքում կամ աշխատանք կատարելու ինչպիսի ռեալ պայմաններ եւ հեռանկարներ կան, ի վերջո` ո՞րն է իրականությունը եւ որը միֆը, ապա կարող են այցելել ՀՀ կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչություն, որի հասցեն է` Հր. Քոչարի 4, ինչպես նաեւ զանգահարել 224727 «թեժ գիծ» հեռախոսահամարով եւ հիշատակված հարցերի վերաբերյալ ստանալ բարձրորակ, սպառիչ եւ անվճար խորհրդատվություն:

FINCA
Small Loans-Big Changes

«Ֆինկա» բարեգործական հիմնադրամը հայտարարում է մրցույթ վարորդի թափուր տեղի համար:

Ներկայացվող պահանջներն են`
- «Նիվա» մակնիշի սեփական ավտոմեքենա.
- Վարորդական աշխատանքի փորձ.
- Հայերենի եւ ռուսերենի լավ իմացություն.

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ մայիսի 31-ը:
Հեռախոս` 58-48-63, 54-55-31, 54-55-32
Հասցե` Երեւան, Ագաթանգեղոսի փ. 2 ա
(«Սպարտակ» մարզակումբի հարեւանությամբ)

Սույն հայտարարությունը չի հանդիսանում արժեթղթեր վաճառելու առաջարկ, կամ արժեթղթեր գնելու առաջարկի հայցում: Նման առաջարկը կարող է արվել միայն ազդագրով:

1000 հատ

ՀԱՍԱՐԱԿ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

«Պրայվիտ Ինշուրընս»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԵԿ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ ԳԻՆԸ` 10.500 ԴՐԱՄ

Ազդագրի պատճենները կարող եք ստանալ ստորեւ նշված տեղաբաշխողից: Վերջինս միակ լիցենզավորված բրոքերային ընկերությունն է ՀՀ տարածքում, որն իրավասու է տեղաբաշխել տվյալ արժեթղթերն ըստ «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի:

«Պրիվաս Ինվեստ»

ք. Երեւան-10, Նալբանդյան 50/26, հեռ.` 521812,
E-mail: privat@arminco.com

UNIStream
Соединяем самое ценное

UNIstream

СИСТЕМА ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ

- из **Армении** в **Россию** и обратно - **1%** от суммы перевода
- **Грузия - 1,5%** от суммы перевода
- **Украина - 1,5%** от суммы перевода
- **Молдова - 1,5%** от суммы перевода
- **Кыргызстан - 1,5%** от суммы перевода

- **65 стран**
- **500 городов**
- **2000 пунктов обслуживания**

- **Получатель перевода не несет никаких затрат**
- **Время доставки - всего несколько минут**

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

- **Центральный офис**
г. Ереван, ул. Амиряна 12
тел: (3741) **539870**
e-mail: unibank@unibank.am

- **Филиалы в г. Ереване:**

Филиал "КЕНТРОН"
ул. Абовяна 26
тел: (3741) **542431**

Филиал "МАЛАТИЯ"
ул. Себастия 141
тел: (3741) **776627**

Филиал "КОМИТАС"
ул. Комитаса 15/2
тел: (3741) **261838**

- **Филиалы в Армении:**

Филиал "ВАНАДЗОР"
г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53
тел: (37451) **40872**

Филиал "ГЮМРИ"
г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1
тел: (37441) **33055**

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ КБ "ЮНИАСТРУМ БАНК"

- **Центральный офис:**
г. Москва, Суворовская пл. 1
тел: (095) 785-0595, 744-0404

- **Отделения в г. Москве:**
м. "Беговая", ул. Беговая, д. 4, стр. 1, тел. **785-05-72**
м. "Бульвар Дмитрия Донского", ул.Адмирала Лазарева 52, тел. **785-05-72**
м. "Варшавская", Варшавское шоссе 86, тел. **785-05-72**
м. "ВДНХ", ВВЦ, павильон N68, тел. **933-45-94**
м. "Домодедовская", ул.Елецкая 15, тел. **785-05-72**
м. "Калужская", Старокалужское ш. 62,стр. 1, тел. **784-71-90**
м. "Китай-Город", ул.Варварка 14, тел. **787-11-73**
м. "Коломенская", ул. Коломенская 7, стр. 1, тел. **785-05-72**
м. "Новослободская", Суворовская пл. 1, тел. **785-05-95**
м. "Проспект Мира", Проспект Мира 33/1, тел. **797-58-03**
м. "Пражская", Востряковский пр-д 17, стр. 1, тел. **785-05-72**
м. "Сокол", Волоколамское шоссе 2, стр. 1, тел. **785-53-85**
м. "Сокольники", Сокольнический вал 52/5, тел. **286-00-25**
г. Люберцы, Октябрьский пр-т 146, тел. **785-05-72**

- **Филиалы в городах России:**
Волгоград, Екатеринбург, Иваново, Казань, Калининград, Краснодар, Красноярск, Люберцы, Новосибирск, Пермь, Ростов-на-Дону, Самара, Санкт-Петербург, Саратов, Сочи, Ставрополь, Тула, Тюмень, Уфа, Челябинск, Ярославль

- **Список банков входящих в Систему "Юнистрим" в странах СНГ**
Грузия
АО "КАВКАСИОНИ", **тел. (996) 32 - 96 - 14 - 44**
АО "НАРОДНЫЙ БАНК ГРУЗИИ", **тел. (996) 32 - 99 - 91 - 78**
Украина
АКИБ "УКРСИББАНК", **тел. (38044) 230 - 48 - 97**
Молдова
КБ "УНИВЕРСАЛБАНК", **тел. (373) 2 - 24 - 68 - 75**
Кыргызстан
АО "ЭКОБАНК", **тел. (996312) 690 - 316**

ЮНИБАНК | 53 98 70
www.unibank.am

Գովազդի համար զանգահարել` 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը` 3000 Ստորագրված է տպագրության` 19 05. 2004 Գինը` 100 դրամ